

חודות על זכויות האדם בישראל

شجرات حول حقوق الإنسان في الإسلام باللغة العربية

מאת:

۱۰. عبید الرحمن بن عبید الکریم الشبل

עובד אל-רַחֲמָן בֶן עֲבָד אֶל-כָּרִים אֶל-שִׁיחָ'ה

EUROPEAN ISLAMIC RESEARCH CENTER (EIRC)

المركز الأوروبي للدراسات

חשות על זכויות האדם באיסלאם

המחבר : عبد אל-רחמן בן عبد אל-כרים אל שיח'ה

EUROPEAN ISLAMIC RESEARCH CENTER (EIRC)

המרכז האירופי ללימודיו האיסלאם

1435 -2014

תרגום: אחמד عبد אל-מקסוד

עריכה: חמדי עומראן

© כל הזכויות שמורות למחבר: عبد אל-רחמן בן عبد אל-כרים אל שיח'ה

תוכן העניינים

הקדמה	.....
האיסלאם והשמירה על הבטחת הצרכים	.....
שוויון באיסלאם	.....
האיסלאם והשמירה על הצרכים	.....
זכויות ציבוריות ופרטיות באיסלאם	.....
זכויות הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום	.....
זכויות כל הנביאים והשליחים	.....
זכות ההורים	.....
חובות הבעל על אשתו	.....
חובות האשה על בעלה	.....
תחום העבודה והעובדים	.....
זכויותשאר היוצרים כולל בעלי חיים	.....
זכויות וחובות כלליות	.....
ההודעה האיסלאמית על זכויות האדם	.....
מאפייני זכויות האדם בהלכה האיסלאמית	.....
חדשנות כלפי זכויות האדם באיסלאם	.....
סיכום	.....

הקדמה

תודה לאלה ותפילה על הנביא מוחמד ועל חסידיו וחבריו

בכל חברה אנושית לאנשים יש זכויות המאפשרות להם לעבוד ולשאת את אחראיותם כשם נהנים מביטחון ויציבות, וGBT מחייבת את נאמנותם לה. בזירה העולמית קיימות שלוש מגמות: הראשונה קובעת כי היחיד מעודף על פני הקבוצה והחברה אסורה להגביל את חירותו. היחיד נהנה מזכויות בלתי מボוקרות בדבר שגרם להתרומות החיצון החברתיים והיגרתיים לחומריות השנואה ולפשעים האכזריים, מוגמה זו נקראת (קפיטליזם) המוגמה השנייה קובעת כי הקבוצה מעודפת על פני היחיד ומילא שללה ממנו את רצונו ואת זכויותיו. לייחיד אין זכויות חזץ מלאה שהקבוצה או המדינה מעניקה לו כדי לקדם את האנטריס של המדינה, מוגמה זו נקראת (קומוניזם) בעוד שהמוגמה השלישית לא העדיפה צד על פני השני או על חשבון השני היא מבטיחה לכל אחד משני הצדדים זכויות מוגבשות על החברה ולחברה זכויות מוגבשות על היחיד. זכויות אלו נשלטות על ידי כללים ברורים ובתנאים שונים תוך העמדת טובת הכלל במקום קודם לזה של הפרט באם יתגשו האינטרסים.

בעודים הבאים נגיש סקירה כללית לזכויות האדם באיסלאם והנקודות לפי הkoran הקדוש ולפי הסונה (ההלה) של הנביא מוחמד עליו בירכה ושלום, זכויות אלה מיעדות להבטיח שהבן אדם יהיה בן אדם של ממש הן בתכונות שלו והן ביחסו כלפי הזולת. אני בטוח במאת האחוזים כי מימוש המעיין מבטיח אושר אינושי וGBT את בטחונך, צמיחתך והתקדמותך של כל החברות בעולם מכון זכויות אלו לא נקבעו על ידי נסונות או רעונותם של כל חברתיים ולא על ידי מגמות פוליטיות. מי שקבע זכויות אלה ועצב הוא אלה ישבח שמו ויתעלה, בורא העולם ובורא את כל היצורים והוא יודע היטב איך לסדר ולנהל את ענייני בני האדם.

זכויות אלו נמצאות בוראות וمبرשות במקורות החוקיקה האיסלאמית – הkoran וההלה, מקורות אלו מכבים את המין האינושי ועריכים אותו על פני כל היצורים: "כבדנו את בני אדם ונשאנו אותם ביבשה ובים והבטחנו להם פרנסה והעדפנו על פני יצורים רבים" (סורת אל אסראא:70).

אותה הערכה מבטיחה שתהיינה לבן אדם זכויות שיבטיחו את קיומו והמשכוו את חייו כדי למלא את תפקידו כירושו של אלה על פני אדמות, אלה ישבח

שמו ויתעלה אומר" הוא אשר הפר אותכם לירושים על פני אדמות והעלת כמה מכם מעל אחרים דרגות" (סורת אל אנعام: 165).

זכיות האדם באיסלאם מובטחות לבן אדם לא רק בחיו אלא גם אחרי מותו, מזכיותו אחרי הפטירה להיטהר, להתבשם ולהיכר בתקיריכים לבנים חדשים ותפללו עליו ולמענו מפני ابو הוריה: שמעתי את הנביא מוחמד عليه ברכה ושלום אומר: "באם תפלו על המת תפלו ממעקי הלב" (סונןaben מגה).

גם אסור לפגוע בכבודו של המת או להתנצל בגופתו. הנביא מוחמד عليه ברכה ושלום אמר "שבירת עצמות המת כשבירת עצמות החיה והוא אשמה". (סונן ابو חזואד).

ובקשר לחייבת הקרבים, או ישיבה ודריכה עליו אמר הנביא "טוב לבן אדם לשבת על גחלת אש ותשורף לו את בגדיו ואת ערו מלשכת על הקבר".

גם אסור להשמיצו ולגנות במוות, הנביא מוחמד عليه בירכה ושלום אמר "תזכרו את יתרונות מתיכם ותרדו מחסרונותיהם".

למת גם זכיות על בניו וקרובי משפחתו להתפלל לمعנו ולקאים את צואתו. הנביא מוחמד عليه בירכה ושלום אמר לאיש שאל: איך אפשר לגמול להורי? הנביא השיב: "להתפלל לمعניהם, לבקש סליחה להם, לקיים את צוואתם ולשמור על קשר עם קרוביהם ולכבד את ידיהם". (סונן ابو דואוד).

הקורא יכול למצוא כי קיימים דמיון בין זכיות אלו לבין זכויות שמצוינו על ידי מוסדות וארגוני כמו ארגוני זכויות האדם, אבל זכיות האדם באיסלאם עוצבו מלפני יותר אלף וארבע מאות שנים, זה بالإضافة כי זכיות אלו שנקבעו ועוצבו על ידי ארגונים ומוסדות שונים לקויות בחסرونויות ועיוויתים כי הן לא נועדו על הבן אדם כשלעצמם אלא כדי לנצל אותו למען מימוש אינטראים פרטיים ואפלו אזריים, עדות על כך העובדה כי זכיות האדם נרמסות באזריים שונים ובמדיניות שונות, ומדיניות שונות בעולם וארגוני שונים מעדיפים לשמור בשתייה להעלים עין וחשרי אונים למרות הדיבורים הגבוהים על זכויות האדם. עמדת תמהוה זו אין מוקהה בחוסר היכולת אלא מוקהה באינטראים הפרטיים שלהם בצל סיסמה אומללה שלא להתערב בעניינים הפנימיים של צד זו או אחר. זכויות האדם באיסלאם אין ניתנות למקוח או פשרה, כשנודע לעומר בן אלחטאב כי מלך הנוצרים "גובלה" התאסלם, הוא שמח מאד וזמן אותו למדינה וכשהגיע גובלה לאלמדינה בא לעומר שקדם את פניו בברכה ובאותה שנה הילכו ביחד לעלות לרגל למקומות הקודש, ובסיורו מסביב ל"כעבה" דרש איש משפט פזארה על בגדיו גובלה, גובלה הרים יד וسطר לו אף, האיש עם כמה מבני שבתו התלוננו לעומר שזמן אותו, גובלה הודה במעשה, עומר אמר שmagiu לו לנוקם בר, גובלה

שאל איר? אני מלך והוא איש פשוט, עומר אמר: האיסלאם מעמיד שניים בשורה אחת, אתה יכול להיות מועדף על פניו רק ביראת השמיים, גובלה אמר: חשבתי שבאיסלאם אהיה מכובד ביותר מהഗליה, עומר אמר תרד מזה, אתה חייב לרצות את האיש, גובלה אמר אשוב ואתנצר, עומר אמר לו אז החרב תכרות את ראשך, גובלה אמר אהשוב ואшиб לך מחר, באישון הלילה חזר עם חבריו לאיזור א.שם והלך להירקளיס בעיר קושטה, הירקளיס קידם את פניו בברכה ונתן לו חותם רבות ומתקנות רבות והפרק אותו לחבר בנפש".

האיסלאם הורה לשמר על זכויות הפרט וגם על זכויות הזולות ולהסיר את הקפוח, אללה יתעלה אמר "למה איןכם נלחמים למען אללה ולמען הנחלשים גברים, נשים וילדים שקוראים לאלה כדי להודיע אותם מאותה עיר שתושביה מקפחים ותברא לנו מ אצלך מושל וחסיד" (סורת הנשים: 75).

זכויות אלו מובלחות למוסלמי ולא מוסלמי, הנביא מוחמד עליו בירכה ושלום אמר "מי שיקפת לא מוסלמי" פגע בו, והטיל עליו מעיל יכולתו או לפקח ממנו דבר על אף אני יריבו ביום הדין", הנביא מוחמד עליו בירכה ושלום הצביע באצבעו על חזרה ו אמר מי שיחרג לא מוסלמי או בן ברית לא ינשום את ריח גן עדן שריחו מתנפף ממראחים".

מיושן זכויות האדם במדינות האסלאמיות קשור קשור הדוק למידת ההתחיבות לקיום את מצוות הדת ופסיקותיה. יש מי שמתכוחים לדת באופן כלל ויש מי שמקיים חלק מהמצוות לפי מטרותיו אוינטרסיו ויש מי שמתכוחים אחר האיסלאם כדי לעוזת ולהרוו אתו. כל אדם חכם, צודק ובעל חשיבה הגיונית דוקא מקרוב הלא מוסלמים חייב להסתכל עליו בהיותו דרך ושיטה עצמאית ואינו קשור למעשי ידיהם של יחידים, קבוצות או מדינות מכיוון שימוש זכויות האדם בעולם המוסלמי תלוי במידת ההתחיבות בקיום מצוות האיסלאם במדינות אלו. יש להתחשב בישום ובשימוש כי המחדל מתגלה תמיד בישום. נדגים דוגמה: נניח שיש אדם שטוען שהוא מוסלמי אבל מאופיין בתכונות רעות כמו שקר, בגידה או רמאות האם ניתן לפרש את הדבר כיילו דת האיסלאם קוראת לתכונות רעות אלו ומעודדת אותן? מי שרצה לשפט את דת האיסלאם חייב לחקור את הוראות ועיקרי האסלאם ואת עיקרונותיו האמיתיים, הוא חייב לדעת כי אללה הוא המושלם וכי המחדלים אינם מוגבלים למוסלמים בלבד, כי כל האנשים מאופיינים בחסרונות ובמחדלים בחיים הקיימים יומיים, הדתיים והחברתיים.

האיסלאם והשמירה על הבטחת הצרכים

האיסלאם מקפיד בתוקף על יצירת חברה טובה על ידי הבטחת היסודות שיש בהם כדי לאפשר לאזרחים להננות מלאה הזכויות שלהם כדי לחוש שלווה וביטחון ולנשומים את אויר החירות רחוק מהשעבוד וכדי שיוכלו למש את חייהם הטבעיים וליהנות מזכויותיהם הילגיות.

הنبיא מוחמד עליו בירכה ושלום אמר "دمיכם, כספיכם וכבוד נשיםם אסורים עליכם כמו יום זה בחודש זה בארץ זו" (מסופר על ידי בוכרי).

דת האיסלאם חותרת לכונן חברה בה מובטחים:

1- הביטחון על כל צורתיו.

הביטחון הכספי

אללה ישבתח שמו ויתעלה אמר בספרו הנשגב "מאמינים אל תאכלו את כספיכם בינם בדרכם לא כשרה, אלא במסגרת מסחר ברצון טוב" (סורת הנשים: 29).

הבטחת כבוד הנשים

אללה ישבתח שמו ויתעלה אמר בספרו הנשגב "מי שלמים על נשים טובות ולא הביאו ארבעה עדים, יש להלכותם שמנונים הלקאה ואל תקבלו עוד עדות מהם ואלה הם הרשעים" (סורת האור: 4).

ביטחון נפש

אללה ישבתח שמו ויתעלה אמר בספרו הנשגב "תאמר בואו כדי להקריא לכם מה אסר אלה עלייכם שלא לשתף אותו ותטיבו עם ההורים, ולא תהרגו את ילדיכם מלחמת עוני כי אנחנו מפרנסים אתכם ואתם ואל תתקרבו לחטאים גלויים ונסתירים ואל תהרגו את הנפש שאלה אסר להרוג אלא בצדק, זה מה שהמליץ לכם אولي תשכilo" (סורת אלאנעם: 151).

ביטחון השכל

הنبיא מוחמד עליו בירכה ושלום אמר "כל מה שמשכר יין וכל יין אסור" (מסופר על ידי מוסלט).

אסור להרתוע אנשים או להפחידם או להפיח אימה בקרבתם על ידי أيام מילולי, הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר "מי שהפחיד אדם מאמין לא ירגיע אללה אותו מאיות יום הדין" (אלטברני).

האיסלאם אסר לאיים על האנשים בנסק

הنبي מוחמד עליו ברכה ושלום אמר "אם יאימים אדם על חברו בנסק ידע אם השטן בוחש בידו ויפול בבור של גיהנום". (בוכרי).

האיסלאם רוצה בחברה בטוחה בה יוכל הבן אדם לזרז ולהרוויח בעבודה ובחתירה המתמדת על פני האדמה. لكن נקבעו כללים באיסלאם כדי להעניש את כל מי שפוגש בביטחון וביציבות החברה האיסלאמית, אחד הכללים המרתיעים את המושחתים ומונע מהם מלהטיל אימה, אללה יתעלה אומר "עונשים של הנלחמים באלה ובנבייו ומשחיתם את האדמה הוא להוציאם להורג, או לצלוב אותם או אפלו לכרות ידיהם ורגליהם בהצלבה או להגלוותם מן הארץ, בושה להם בחיים ויסורים נוראים בעולם الآخرון" (סורת השולחן:33).

2- הבטחת הפרנסה על ידי :

- יצירת מקומות עבודה למוסלמים לעבוד כדי להבטיח את צורכיהם החיווניים ולממש את רצונם על ידי הפיכת העבודה לדבר חביב על נפשותיהם, הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר" טוב לכל אדם לקחת חלק כדי לאסוף עשביים ולמכור כדי לפרנס את עצמו ולשמור על כבודו מפני לקבץ נדיבות מאנשים אחדים יתנו ואחדים לא" (מסופר על ידי בוכרי).

- להקצת לחסרי האונים בגליל זקנה או מחלת אלה שאיבדו הורים – סוף מאוצר המוסלמים, הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר "מי שההוריש סוף יהיה לבני משפחתו,ומי שהשאר חוב אני אפרע כי אני אחראי על המאמינים".

- סופי הצדקה שהענינים והמסכנים זכאים להם, הם זכאים לקבל חלק מה"זכאות" המוטלת על העשירים המוסלמים והמשמשת את עיקר הסולידריות החברתית באיסלאם, סופים אלה נלקחים מהעשירים וניתנים לעניים.

הنبي מוחמד עליו ברכה ושלום אמר לmouseup בן גבל כשלח לתימן "תודיע להם שלאלה הטיל עליהם צדקה בכספים, נלקחת מהעשירים וניתנת לעניים מכם".

- צדקה התנדבותית שהמוסלמי משלם ברצון טוב כדי לכוסות את צורכי אחיו העניים בהתאם להוראות אלה, הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר "כל מוסלמי שմביא לבוש למוסלמי עירום, אלה ילבש אותו מלובש גן עדן, וכל מוסלמי שמאכיל מוסלמי רעב, אלה מאכיל אותו

מפירות גן עדן, וכל מוסלמי שמשקה מוסלמי צמא, אללה משקה אותו ממיצוי פרחים" (מוסופר על ידי ابو דוד).

ازהרה מחייבה למי שאינו מתעניין בענייני אחיו המוסלמי, הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר "מי שחיה היום יום עמדו בראש מעניינו איננו שיר לאלה וממי שאינו ירא שמיים איננו שיר לאלה וממי שאינו מתעניין במוסלמים איננו שיר להם".

הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר גם" כל קבוצת אנשים שנמצא בקרבת איש רعب, בוקר אחד, יתחש להם אלה".

3- הבטחת החינוך

אללה ישבח שמו ויתעלה אמר בספרו הנשגב "את המאמינים ובעל החוכמה אלה מרים את דרגתם". (סורת אלמודלה:11).

החינוך בחברה האיסלמית אינו סתום לאזרחים אלא הוא חובה, הם צריכים ללמידה איך לסדר את ענייני הדת והיקום שלהם. המדינה האסלאמית צריכה להבטיח את כל כלי העזר ללמידה, הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר "החתירה למען החינוך חובה על כל מוסלמי".

האיסלאם רואה בחינוך ובחתירה למען השגתו דרך המובילה לגן עדן, הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר "מי שהלך בדרך המובילה לחינוך, אלה ידריך אותו לגן עדן". (מוסופר על ידי מוסלים).

האיסלאם הטיל איסור על הסתרת החוכמה ואי הפעטה והזהיר בחומרה מפני כרי, הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר "מי שהסתיר חוכמה יאלם אותו אלה ברסן של אש ביום הדין".

האיסלאם מוקיר ומעירק את החינוך ומטיל עונש על מי שנמנע מלמד, הנביא מוחמד אמר "כל האנשים צריכים ללמידה משכיניהם, וכל האנשים צריכים ללמידה את שכניהם אחרית עונשם מיד".

4- הבטחת שירות הבריאות, על ידי:

- לאסור כל דבר שיש בו כדי להזיק לבריאות כמו שתיתית יין והתמכרות לסמים, אלה ישבח שמו ויתעלה אומר "מאמינים, ה"י, ההימור והפסלים הם טומאה מפרי עבודת השטן, תתרחקו מהם כדי להצלחה" (סורת השולחן).(90).

- לאסור אכילת חיות ועופות מתרים, דם ובשר חזירים, אלה ישבח שמו ויתעלה אמר בספרו הנשגב "נאסרו עליהם חיים ועופות מתרים, דם, בשר חזירים מה שנשחטו לא לאלה, הנחנקת, הנדקרת, הנופלת, המנוגחת ומה שהאריה טרפ", ומה שנשחט על פסלים" (סורת השולחן).(3).

- איסור מעשים מגונים כמו מעשי סדום, זנות ולסביות, אללה יתבה שמו ויתעלה אמר בספרו הנשגב " אל תיגשו ל贖נות כי זו חטא ודרך לא ישרא".

- ההגנה על החברה מפני סכנות בריאותן מברפניהם והן מבחו', הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר " אם תשמעו על קולי רע באיזור מסוים אסור להיכנס לו ואם תתפשת באדמותכם אסור לצאת ממנה".

- על תברואה אישית אמר הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום " אסור על חוליה לבקר אצל בריא".

מבקשו של הבן אדם הוא להבטיח את כל הנקודות שנזכרו למעלה, הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר " מי שישן עם מצפון נקי" בריא, וראשתו פרנסת יום ולילה כאילו הוא רכש את העולם כלו" (מסופר על ידי תרמazy).

השווון באיסלאם

האיסלאם חתר להסיר את כל ההבדלים בין חברי החברה המוסלמית על בסיס של יחוֹס, צבע, חבל ולשון, אללה ישתבח שמו ויתעלה אמר "הוי אנשים תיראו מפני אללה שברא אותכם מנפש אחת וממנה ברא את הזוג ומשניהם ברא אנשים ונשים רבים" (סורת הנשים: 1).

המגמה הייתה להבטיח שכל האזרחים ייהנו בזכותיהם הליגאליות ומשיוון מלא, כי אין זכויות מוקצחות לקבוצה אחת ללא השניה, הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר "اللهم إني أنت ربي وآبيكم هو أنت أنت عديفون لعربي ولهايفר, לא לאדם על פני שחור ולהיפך אלא ביראת السماء". (מוספר על ידי אחמד).

לדעת האיסלאם מוצאה של האינושות הוא אחד ואין מקום להתגאות במעמד וביחס ואסור לבזות אנשים או להשפיל ולשלול את זכויותיהם, הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר "أنتم انت" אללה הרחיק ממכם את עלתת הגאהליה וההתגאות באבות, האנשים הם שני סוגי איש של חסד, נדיב וחייב על אללה, ואיש פרוץ אומלך וחזק עיני אללה. כל האנשים בני אדם הראשון, ואללה ברא את אדם הראשון מעפר" (מוספר על ידי תרמיזי).

באייסלאם אין מקום לאפלייה ולאבחנה בין בני אדם על בסיס של צבע ומגע, זה מה שנקרה כתעט אפליה גזעית, היהודים והנוצרים ראו בעצם גזע על אינושי. אללה יתעלה הבahir את האמת והdagish כי הכל שווים ואין הבדל אלא ביראת السماء הוא אמר "اللهم إني مבקש سلיחה على ما أله وأهوبه, أز لمه ميسراً أتكم هريراً أتكم هريراً بناءً على حطائكم على حطائكم هريراً". (סורת השולchan: 18).

מפי אבו הוריירה " שני גברים החליפו קללות, אחד מהם השפיל את אמו של השני, כשנודע לנביא מוחמד עליו ברכה ושלום זימן את האיש ושאל " : " الشفالت את אמו", הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום חזר על השאלה פעמים רבות. האיש אמר: נבי אללה אני מבקש סליחה על מה שאמרתי", הנביא אמר: תרים את הראש ותסתכל על הקhal, האיש הסתכל, הנביא אמר " אין יותר טוב מאשרו, הטוב הוא צדק באמונה".

גם בתחום הפלchan הכל שווים, עשיר ועני, פקיד ופקיד, לבן ושחור, גבר ואישה, גבר ובΖΟΙ, אין פולchan אין מצוות, אין הוראות, אין איסורים מיועדים לשכבה מסוימת הכל שווים בפני אללה, אללה ישתבח שמו ויתעלה אמר בספר הנשגב " מי עשה טוב לעצמו ומי יעשה רע, לעצמו ואללה אין מקפה אנשים".

ובתחום ישות ההלכה והגזרות הכל' שוים, אין גזירות מסוימות לשכבות ולבידים מסוימים, מפני הגברת ע"ש" אנשי קוריש התענינו בגורלה של אשה ממשפחה מוחזם שגנבה, ושאלו מי יכול לדבר ללבו של הנביה מוחמד עליו ברכה ושלום? אחדים אמרו כי אוסאמה בן ציד חביבו של הנביה, וכן דבר אוסאמה עם הנביה עליו השלום שאמר לו: "אתה מבקש להפוך את מגזרות אלה? הנביה עמד ונאם: "האותות שלפניכם נצדדו בגל שליחו לנכבד הגונב וישמו את הגזרות על הנחלשים, אני נשבע כי אילו פאטמה בת מוחמד גנבה הי"ת כורת לה את היד" (מסופר על ידי בוכרי).

בקשר להפקת תועלת מהמשאים הלאומיים היו כל שוים (מדובר באוצר המדינה שכספיו מחולקים על בני החברה) ולא מדובר בשכר העבודה, כי מדובר בפרי עבודה ופיעילות ממשית. הח'ליף הראשון ابو בקר א.צדיק חלק משאבים אלה בשוויון על כל האנשים, אנשים שאלו איר? יש אנשים שיש להם עדיפות בגל ההישגים שכבר השיגו? ابو בקר אמר: אלה גומל לכל מי שעשה מעשים טובים אבל משאבים אלה הם מנת חלקם של הכל טובים ורעים ואין שכר עבודה".

לכל אחד מבני החברה האסלאמית זכות להינות ממשאבי המדינה שאסור להגבילים באנשים מסוימים היכולים לנצל כדי לשלוט בפרנסתם של האנשים. אלה ישתבח שמו ויתעללה אומר "הוא אשר הכניע לכם את האדמה והעמיד אותה לרשותכם תכלו ברחבה ותאכלו מפרנסתו ואילו התחיה" (סורת תבארק:15).

בנושאים וערכים אינושיים האיסלאם מישם את השוויון בין הכל ללא הבחנה ואפליה, אבל בנושאים יום יומיים קיימים הבדלים, כי יש אנשים פעילים ואחרים עצניים, אלה ישתבח שמו ויתעללה אמר בספרו הנשגב "לכל יש דרגות לפי עבודתם ואינו מעלים עין ממה שעושים" (סורת אלאנعام:132).

האיסלאם והשמירה על הצרכים

האיסלאם הוא דת שנודעה להשלים את האמונה השמיימות שבאו לפני כן, הנביה מוחמד עליו ברכה ושלום הוא האחרון בנביאים ובשליחים. כדי שחתרו כל ההלכות השמיימות, חתר האיסלאם להבטיח את הצרכים היסודים כדי לשמר על החיים והמשכם והוא חותר ל:

לשמר על הדת

הדת היא אמונה המבוססת על עקרונות וערכים שנעודו לסדר את חייהם של האנשים ושל החברות. יש אמונה רוחנית טהורות ויש אמונה טפילות המקדשות יצורים. אלה צין אותן באומרו "ועבדו אלים אחרים

ושונים מآلלה שאינם בוראים והם נבראים" (סורת אלפורקן:3). יש אמונה של מגמה ושל הרוחיות ומילוי יצרים כמו אמונה חומריות, אללה ישתבחשמו ויתעלה אמר בספרו הנשגב " האם ראית מי שעבד את חשקו" (סורת אלגאתיה:23).

ישנם אמונה רוחניות וחומריות בין היתר דת האיסלאם שאינה מבדילה בין רוח וגוף היא מאזנת בינהם בצורה נפלאה ואין צד אחד גובר על משנהו. עיקרי האיסלאם קוראים להתענין בנושאים כמו בנושאי גוף ויש איסורים על הזנחה ענייני הרוח ועל ענייני הגוף. אללה ישתבחשמו ויתעלה אמר " בכל מה שהעניק לך אללה תישא את עיניך לקראת העולם האחרון ואל תשכח את החלק שלך בחיים", טוב לעשות כפי שאלה הטיב עמו" וגם אמר " אללה תן לנו טוב בחיים ובעולם האחרון והגן علينا מפני יסורי גיהנום".

וכל עוד והאיסלאם הוא דת ומדינה והוא הדת שאלה העניק לכל האנשים ולהיות הדת החותמת והפשרה שאינה מתנגשת עם הטבע, חיבת החברה המוסלמית לשמר על דת זו שמירה קפדיות ולהשקייע כל מאמץ כדי להטיף לה, להבליט את יתרונותיה על ידי מלים נוחות ויחס טוב בהתאם לדברי אללה, אללה ישתבחשמו ויתעלה אמר בספרו הנשגב " דברו לאנשים בעדינות וקיימו את התפילה ושלמו את הזכאות" (סורת הפה:23).

עיקרי דת האיסלאם עצם קוראים לשמירה עליה מכיוון שהם כוללים בתוכם את עקרונות הצדקה, האהבה, האחוות והרחמןנות היוצרים את החברה הטובה והתקינה.

ניתן לשמר על הדת באמצעות :

- 1- הגדרת הדת הגדרה נcona רוחן מהגזמה והקשיות בהתאם לדברי הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום " אללה לא שלח אותיו בעקשן ומתעקש אלא כמchner ומקל" (מסופר על ידי מוסלים).
- 2- להימנע מיצירת אויבים לאיסלאם על ידי כפייה והכנה לפि דברי אללה, אללה ישתבחשמו ויתעלה אמר בספרו הנשגב "תאמר האמת מטעם אללה, מי שירצה שיאמין מי שירצה שלא יאמין, אנו הכנו לכופרים אש מקפת" (סורת המערה:29).
- 3- שלא להזדרז בהשגת תוכאות להטפה למען הדת, אללה ישתבחשמו ויתעלה אמר " אנו הורדנו לך את הספר ובצדק לכל האנשים, מי שיקבל זה לטובתו, מי שלא ישאר על כנו ואין מופקד עליהם" (סורת א.זומר:41).
- 4- המאמינים מצוים לישם את עיקרי הדת שלמענים מטיפים וגם מצוים לשמש מופת ודוגמה לאנשים המוטפים לכך אללה השמיז את

אללה שאינם עושים כפי שהם מדברים, אללה יתעלה אומר " קוראים לאנשים לעשות טוב ושותחים את עצמכם" (סורת הפרה:44).

5- נאמנים ממצוים להיות רחמנים כלפי כל האנשים, הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר" הרחמן מנוח על הרחמנים, תרחמו על היצורים יرحم עליהם אלה שבשמי". גם נדרשים המאמנים לאחוב את כלל האנשים לפי אמרתו של הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום "תאהוב לאנשים מה שאתה אוהב לעצמךvrת תהיה מוסלמי" (מסופר על ידי תרמיז).

6- מתן שכר עצום לאלה שמסבירים וمبחרים את דת האיסלאם לאנשים ומטייפים להם כדי להינות בביטחון החברתי וביציבות הנפשית, הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר" אם אפשר לך לאלה להדריך איש אחד זה יהיה לך טוב יותר מהכל".

יש לציין כי כל הדתוֹת הקודמות קוראות לשמירה על האמונה .

שמירה עצמית

הروح האינושית לעני האיסלאם יקרה מאד ותוספת מקום נשגב, הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר " אני נשבע במי שנפשי בידו כי הריגת המאמין יותר חמורה בעני אללה ממחיקת העולם".

דת האיסלאם שומרת על הנפש האנושית על ידי:

- להגן על הנפש האינושית מפני הריגה, لكن נגזר "הקצץ" זאת אומרת להעניש את החוטא לפי חטאו בדיק, ההורג נהורג, הפגיעה באדם אחר נפגע באותה מידה. لكن צוותה דת האיסלאם על הריגת מי שההורג. אבל הריגה לא בצדונית ובטעות מחייבת לשלם פדיון וכופר – קלומר לשחרר עבד וממי שאינו מסוגל יכול לצום ששים ימים רצופים וממי שלא יוכל להאכיל ששים מסכנים, המטרה היא לשמר על חי אינוש ולהרתו עמי שחוש על הריגה כי סופו לההורג ודבר זה חל על כל גזירות האיסלאם והן מיעדות לשמר על חי הבן אדם ועל זכויותיו אלה אמר "בקצץ יש לכם חיים, בעלי השכל הלוואי ותהיו יראי שמיים". (סורת הפרה: 179).

האיסלאם לא הסתפק בעונש בחיים אלא ציין גם את היסורים בעולם האחרון המתבטאים באלימות החזק של אלה ויסורי. אלה יתעלה אמר: " מי שהורג בצדון אדם מאמין עונשו להישאר לנצח בגיהנום ועליו יכעס אלה שהcin לו יסורים נוראים" (סורת הנשים: 93).

השמירה על הבן אדם מפני הנפש הדוחפת את בעלה לחטאים וכדי למש מטרה זו קרא האיסלאם ל:

1- אסור להעמיד את הנפש בפני סכנות מוחשיות כי הנפש אינו נחלתו בלבד של הבן אדם אלא גם היא פקdon אלוהי لكن אסר האיסלאם את ההתאבדות, אלה יתעלה אמר "אל תתאבדו כי אלה היה רחום כלפיכם". (סורת הנשים: 29).

2- להבטיח את הזכיות שללה קבוע, ולהימנע מלאסור עליה את מנעמי החיים כמו אוכל, משקה, לבוש ונישואין, אלה יתעלה אמר "תאמר מי שלל את הדברים היפים שאללה ברא לעבדיו ואת מנעמי הפרנסה". (סורת אלאראף: 32).

לפי האיסלאם אסור להזניח את הגוף אפילו למען הפלchan. לפי אנס בן מלך " שלוש קבוצות הגיעו לבתיהם של בנות זוג הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום כדי לשאול על פולחנו של הנביא וכשעמדו על מזוקם טענו כי גדול הוא המרחק ביןנו לבין הנביא שנשלחו לו אשמותיו הקודמות והעתידות. אחד מהם אמר אני מתפלל כל היום, שני אמר אני צם כל השנה ושלישי אמר אני מתרחק מהנשיות ולא מתחתק, הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום בא ואמר "אתם שאמרתם מה שנאמר, הנה אני ירא השמיים הגדול ביותר אבל אני צם ושובר את הצום, מתפלל וישן ומתחתק עם נשים ומישתרך מהתורתך אינו שיר לי". (מסופר על ידי בוכרי).

שמירת השכל

השכל לפי האיסלאם הוא מקום הנטול והאחריות לכך אסר האיסלאם את כל מה שיכל להשפיע עליו הן בשתיות יין או התמכרות לסמים. האיסלאם מגידר את היין – ודומיו- כאם כל רעה בಗל הסכנות החמורות הנובעות מהתמכרות, لكن הורה להליקות את המוכרים כדי לשמר על השכל ישר וער, אותו דבר חל גם על הרעונות המעוותים הקוראים לשחיתות ולחטאיהם, אלה יתעלה אמר בספר הנשגב " מגונים היין, ההימור והפסלים הם טמאו מעבודת השטן, תתרחקו מהם כדי להצליח, השטן רוצה לזרוע בינוים איבתך ושנאה על ידי יין והימור כדי להרחקך אוטכם מעבודת אלה ומהתפילה, הלואו ותפסיקו" (סורת השולchan: 90-91).

וכדי לחשלם באופן סופי אסר האיסלאם את יצורים, את הפצטם, וההשתכרות מהם, הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר " היין קובל על כל צדי השימוש והמשתמשים בו והם עשרה: היין עצמו, הממצה את היין, המבקש למצות, המוכר, הקונה, הנושא אליו, המשתכר ממנו, השותה והמקנה" (סונן אבן מגה).

השמירה על כבוד הנשים

האיסלאם אסור את כל מה שיכל להשפיע במישרין ובעקיפין על כבוד האישה لكن הוא אסר את הזנות, אלה ישתבח שמו ויתעלה אמר "אל תיגשו לזנות כי זו חטא ודרך לא ישירה" (סורת אלאראף: 32).

הוא אסר גם את כל הגורמים היכולים להביא לביצוע הזנות:

- כמו מגע ונשיקות למי שלא מותר לו, הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר" כל בן אדם ביצע זנות בהכרח, כי העין זונה בראשיה, היד זונה במישוש, הנפש נוטה וaber המין הוא המאפשר או המכחיש" (צחח אבן חבאן).

- הتبזזות עם אישת, הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום " אסור להtbody עם אשה ללא עם איש שאסור להתחנן ממנה" , עמד איש ואמר השתתפי בהרבה קרבנות ואשתי יצאה לעלות לרגל, הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר לך תעלת לרגל עם אשתר" (בוכרי).

- הסתכלות על חלקו גופ אסורים, הנביא מוחמד עליו בירכת אלה ושלום אמר " המבט הוא חוץ מורעל של השטן, מי שיווית עליו למען אלה יגמל לו בטעם המתוק של האמונה לבבו".

- האסלאם אסר את ההשוצה המינית, מי שמאשים איש או אשה בדברים לא מוסריים ולא יכול להוכיח את האשמה חייב להיענש בהלקאה שמוניים פעמים אלה אמר: " מי שמשמיצים את הנשים המאמינות ואין מביאים ארבעה עדדים יש להלקותם שמוניים פעמים ואל תקבלו עוד את עדותם אלה הם הרשעים". (סורת האור: 4).

האיסלאם אסר גם כל מעשה וכל דבר שפוגע בכבודו וברגשותיו של הבן אדם, אלה יתעלת אמר " הוי מאמינים שלא יזללו אנשים אחרים אויל الآחרים הם הטובים ביותר ולא תזללו נשים באחרות אויל האחרות הן הטובות ביותר, ולא ללווג לעצמכם ולא להשmix בכניםים, אויל לרשותו אחרי האמונה ומוי שלא יחזר בתשובה האלה הם המקפחים, מאמינים תימנו מחשיבה רעה כי חלק ממנה אשמה, ולא תרגלו ולא תלשינו כל אחד על השני האם יאהוב אחד לאכול את בשרו המת של אחיו ותשנאו אותו, ותהיו יראי שמיים כי אלה מקבל חזרה בתשובה ורחום" (סורת אלחוגראת:11-12).

השמירה על הרכוש

האיסלאם הקיף את הרכוש הפרטני של הבן אדם בסיג חזק של הגנה על ידי הטלת עונשים חמירים, תיגזר כריתת יד על הגנב. אלה יתעלת אמר " הגונב והגונבת יש לכרות להם יד כעונש לפשע והתנכלות מצד אלה, אלה גביר וחכם" (סורת השולchan: 38).

כריתת היד אינה מתבצעת באופן טרייטילאי וללא הגבלות כפי שטוענים מי שאינם יודעים את מהות האיסלאם. הכריתה נעשית בצל תנאים וهم:-

1- שהכסף יהיה שמור היטב והוא נגנה בכוח, אבל הכסף הנראה לעין ואין שמור, אין מחייב כריתה כי בעל הכסף הוא רשלן ולא שמר היטב על כספו.

2- אם הדחף לגנבה אינו הצדקה לאוכל ולשתיה, אחרת אין מקום לכריתה –vr עשה החילוף עומר בשנת הרעבן.

3- שהכסף הנגנה יסתכם במכסה הקבועה לכריתת היד, אחרת אין מקום לכריתה.

גזירה זו וガイירות אחרות אין מתבצעות אם קיימים חשדות כלשהם. הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר "כל האפשר תתרחקו מהガイירות על המוסלמים, אם תמצאו למוסלמי תירוץ או מוצא, שחררו אותו. טוב לטעות בסליחה מלטעות בענישה".

אבל כשההלהכה מבטלת את הגזירה האלוהית בגין ספקות וחשדות, היא נותנת לשופט להטיל עונש על האשם, כמו מסורי הלקאה, נזיפה או קנס בהתאם לגישתו של השופט.

האיסלאם אסר את כל מה שיש בו כדי לפגוע ברכוש כמו שדיית כסף, שדיית אדים או בשיטות של רמאיות והונאה, אלאלה ישתח שמו ויתעללה אמר בספר הנשגב "אל תאכלו את כספיכם בדרכים לא כשרות" (סורת הפרה: 188).

מי שפוגע ברכוש בצורה זו או אחרת צפוי לעונש מחמיר ביום הדין, הנביא מוחמד עליו בירכת אלה ושלום אמר "מי שלקח כסף ממוסלמי ללא זכאות יתקל באלה כשהוא כועס עליו" (מוסנדי אל אימאם אחמד).

ההלהכה האיסלאמית מחייבת את הגנב או השודד להחזיר את הרכוש הנגנב ואם השחית אותו חייב לשלם תמורה ערכו, חובה זו מתבטלת אם בעל הרכוש מותר וסולח, עם זאת נענש הגנב על העבירה.

ההלהכה נתנה לבעל הרכוש זכות להגן על רכשו בכל האמצעים כולל הריגת התוקף ובמקרה שבבעל הרכוש הוא אשר נהרג הוא נופל חלל. הנביא מוחמד עליו בירכת אלה ושלום אמר "מי שנהרג בעד רכשו הוא חיל" (בוכרי).

כסף אבוד

ההלהכה גיבשה שיטות להגן על כסף ציבורי ועל כסף פרטי. יש לשמר על הכסף אפילו אם זה כסף אבוד. כסף אבוד זה אינו מזקתו של מי מצא אותו. וכך לשמר על הרכוש קבעה ההלכה עיקרונות לכסף אבוד ולהיות תועות. הכסף שבReLUו איבדו נקרא כסף אבוד והחיה או הבהמה שבReLUו איבדו נקראת חיה תועה.

האיסלאם חייב לקחת את הכסף האבוד למקום בטוח כדי לשמר על נכסיו האנשיים וגם לחפש אחר בעלייהם אם זה אפשרי. הנביא מוחמד נשאל על הנכס האבוד והוא אמר " שתדע את כל הפרטים שלו ותמתין שנה אם בעליו הגיעו תן, ואם לא הוא שלך". האיש שאל ומה על הצאן התועה, הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר " הוא לך או לאחיך או לזאב", האיש שאל: ומה על הגמל התועה? הנביא עליו ברכה ושלום אמר "מה לך עם הגמל, יש לך משקה, יש לך אוכל עד שהוא נתקל בבעליו". (בוכרי).

ובקשר לסוגי אוכל שונים יש לאכול. אנס ירצה אלה אמר כי הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום עבר על פני תמר אחד אז אמר " לולא שאני חשש שתמר זה הוא צדקה הייתי אוכל אותו" מוסלם.

ובקשר לדברים פשוטים האבודים הותר למוסלמים להפיק תועלת מהם. גבר בן עבדוללה אמר כי הנביא מוחמד הרשה לנו לקחת מקל, שוט חבל ועוד.

החליף עלי בן אבי טאלב פנה לנביא מוחמד ואמר: מצאתי דינאר בשוק, הנביא אמר תציג אותו בפני שלושה אנשים אם יכירו אותו תוכל לקחת לעצמך".

לאדם שמצא כסף או נכס אבוד זכות להATABד בו בשם בעליו או להפיק תועלת ממנו בתום שנה. אוווס בן כעב אמר: מצאתי צורר ובו מאה דינארים פניתי לנביא מוחמד שאמר תציג אותו בפני אנשים למשר שנה", וכך עשית ולאחר מכן פנו לנביא שאמר תוכל לנצל אותו" (בוכרי).

השמירה על הזרעים

האיסלאם ייחס חשיבות רבה לשמירה על הזרעים כי היא האמצעי היחיד לשמירה על המין האינושי, لكن אין פלא שהאיסלאם אסר כל דבר שיש בו כדי למנוע את הזרעים או להגבילה ללא סיבות טובות וליגאליות. אלה אמר " ואם ילקח חתור באדמה כדי לעוזת אותה להשחתת את המטעים ואת הזרעים, ואלה אינו אוהב השחתה" (סורת הפרה: 205).

האיסלאם אסר את ההפללה אחורי חדש רביעי כיון שההפללה היא פגיעה בנפש אינושית אלא אם כן קיימת סכנה מוחשית לאם. האיסלאם רואה בהפללה אחורי ארבעה חודשים של הרוון כהירga המחייבת עונש מחייב בנוסף לכופר באמ נעשה הדבר בזדון ואם לא נעשה בכוונה ניתן להסתפק בכופר.

ההלכה האיסלאמית האיצה את המוסלמים להתחנן ולהרבות ילדים. הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר " תתחנתו מהחביבה היולדת כי אני אתגאה בכם בפני הנבאים ביום הדין".

הنبיא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר "بني נוער מי שיוכל להתחנן שיתחנן כי זה טוב לעין, לכבודומי שלא יכול חיב לצום בהגנה עצמית".

השמירה על היחס

בחיותה הגרעינית העיקרי של החברה, וכך לשמר עליה מפני התפרקות יחס האיסלאם למשפחה חשיבות רבה והבטיח לה טיפול מלא. וכל עוד והיחס הוא הקשר העיקרי של המשפחה הרי הוא אשר גורם להכרה הדדית בין בני המשפחה הקטנה והגדולה תוך שמירה הדדית על הזכויות והחוויות המשפחתיות.

הنبיא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר "יש למדוד מהיחס שלכם איך להיות בקשר עם הקרובים, דבר זה מගביר את האהבה, העשור והגאווה".

לכן הקפיד האיסלאם שלא לגרום לערבוב ייחסים כדי למנוע התפרקות החברה ומתן ירושה למי שאיןם זכאים. הנביא מוחמד אמר "כל אשה שהוכנסה ליחס שאינו שלה, אינה שיכת לאלה ולא תיכנס לגן עדן וכל איש שהתבחש לבן שלו לא ראה את פניו אלה ויושם בפני הקודמים והאחרונים".

האיסלאם שלל וביטל שיטות מושחתות שהיו נפוצות אצל ערבים ואחרים בין היתר:-

שיטת האימוץ

שפירושה לאמץ ילד ולשלבו בבני המשפחה ובכך יהיו לו אותן זכויות אותן חובות של אחיו, אלה יתעללה אמר בספר הנשגב "אללה לא ברא לאיש שני לבבות, ולא הפר את מאומציכם לבנייכם. אלה הם דברים היוצאים רק מהפה. אללה אומר אמת והוא מדריך בדרך השרה. תקראו להם לפי אבותיהם, ואם לא תדועה, והם אחיכם לדת ועובדיכם". (סורת אלאחצאב: 4-5).

שיטת ההכרה בבן

לפי לא מוכר הבן, כבן ליגאלி אלא לאחר שאביו יכיר בו ויסכים לצרפו ביחסו. האיסלאם שלל וביטל שיטה זו הפוגעת בחוזה הנישואין והשמה את ענייני המשפחה תחת נטיותו של הבעל. דבר זה משמש פגיעה בכבודה של האשה והבחנה בין בניים ופגיעה ביחסים لكن החלטת האיסלאם כי כל ילד שנולד באופן ליגאלי מיוחס לאבא שלו אפילו אם לא יכיר בו האב. הנביא מוחמד אמר: "הבן הוא תולדת המתה" (בוכר).

אבל אם יוכח הבעל שאשתו בגדה בו והרתה מאייש אחר הבן לא ייווה לו.

שיטת אלח'ולע (الخلع)

لتת לאב המשפחה לסלק בני משפחתו כל ילד שייחסו מוכר ובן הופך הילד להיות זר ומונוכר, הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר " שני דברים הגובלים בכפירה, חשד ביחס ויללה על המת" (מסופר על ידי מוסלם).

יחס האשה אחרי הנישואין למשפחה בן הזוג

לפי ההלכה האיסלמית, שומרת האישה על שמה ועל ייחוסה ואיןיה מיוחסת למשפחה הבועל, דבר זה משקף את כבודה ואת עצמותה ואת השוויון בין הבן הבועל בערך האנושי, הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר " מי שייחס לאדם אחר שאינו האבא שלוומי שייחס לו אנשים שאינם בני משפחתו גמורים הוא קללת אלה, המלאכים וכל האנשים".

השמירה על זכויות הנחלשים וחסרי היכולת:-

1- האיסלאם שם דגש על נושא זה, הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר " אלה אינו מכבד אומה אשר שבה לא מUSES החילש את זכותו מהחזק ללא טרחה". (סונן אבן מגה). הנביא מוחמד אמר עוד " שלוש תכונות, מי שננה מהן חיפה עליו אלה והכניסו לגן עדן: רחמנות כלפי החלש, יחס טוב כלפי ההורים והטבה עם עבד".

2- השמירה על זכויות הנזקקים: אלה ישתבח שמו ויתעלה אמר בספרו הנשגב " תן את הזכות לקרוב המשפחה, למסכן ולעובר האומל ואל תבזבז כי בזבזנים הם אחיהם לשטן והשטן כופר באלה" (סורת אל-אסראא: 27-26). אלה ישתבח שמו ויתעלה אמר בספרו הנשגב " למי שմבקש נדיבות אסור לנזוף" (סורת א.דוחא: 10).

3- השמירה על זכויות הקטנים, הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר " מי שלא יرحم את קטיננו ולא יכבד את זקננו איןנו שיר לן".

4- השמירה על זכויות הזקנים, הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר " הבוחר שמתיב עם זקן, אלה מביא לו מי יטיב עמו בזקנתו".

5- השמירה על זכויות החוליים, הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר " למוסלמי חובה על המוסלמי בחמשה נושאים: להשיב לו בדרישות שלום, לבקר אצל החולה, להשתתף בהלויה ، להיענות להזמנה ולביקש בריאות למי שמתעטש". (מסופר על ידי בוכרי).

6- השמירה על זכויות היתומים, אלה ישתבח שמו ויתעלה אמר בספרו הנשגב " אל תקוף את היתומים" (סורת א.דוחה: 9).

אללה ישתבח שמו ויתעלה אמר עוד " מי שאוכלם בקفوח את כספי היתומים הם כאוכל אש בבטניהם וילכו ליגיוןם".

ז- השמירה על זכויות הבנים: " אל תהרגו את בניכם מלחמת עמי אלו מפרנסים אותכם ואותם" (סורת אל-אנעם: 151).

השמירה על אוצרות הטבע

אוצרות הטבע החשופים והטמונים ב עמוקKi האדמה אינם נחלתו של אחד או של קבוצה, אלה הם רכשו של הכלל המסוגל לנצל בהתאם לטובות הכלל, כולל יחידים וחברה, בחברה האיסלמית שומרים על אוצרות אלו כדי למנוע מافך אחד מLAGוע בהם. אלה ישתבח שמו ויתעלה אמר בספרו הנשגב " אללה אשר הכניע לכם את הים על מנת שהאוניות יפליגו בו בהתאם לצווי שלו וגם לחותר למען חסדו ואלי תוזו והכניע לכם את מה שיש בשמיים ובארץ כאות למי ששוברים את מוחם" (סורת אל-גתייה: 12-13).

זכויות ציבוריות ופרטיות באיסלאם

כל עוד והאיסלאם חותר להידוק הקשרים החברתיים בין בני החברה הנקראים החמיימים הנקראים (אל ארחים) שלאלה ביקש לחברם והזהיר מפני ניתוקם, אלה ישתבח שמו ויתעלה אמר בספרו הנשגב " אנשיהם, תיראו מפני אלה אשר ברא אותכם מנפש אחת וממנה ברא את בן הזוג והוליד להם גברים ונשים ותיראו מפני אלה שנעדרים בו והקשרים החמיימים כי אלה משגיח עליהם" (סורת הנשים: 1).

הן השקרים הרגילים המקיימים בין בני החברה כדי ליצור אווירה של חיבת הרמונייה ושלוב בחברה האיסלאמית, لكن מצווה המוסלמי לקיים את חובותיו כלפי אחיו המוסלמים. הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר " שלא תתקנאו, ולא תתנגבו, ולא תשנאו כל אחד את השני ולא תפנו עורף ואל תקנו מה שאחרים קנו ותהיו עבדי אלה אחיכם. המוסלמי הוא אח למוסלמי לא יקפחו ולא יצדיבו ולא ישפילו, יראת השמים פה והכבייע על החזה שלו שלוש פעמים".

עולה מסקנת היא שהמוסלמי יבזה את אחיו המוסלמי, כל מה שיש למוסלמי, דמו, כספו וככדו אסור על המוסלמי.

ההלכה האסלאמית קבעה זכויות מיוחדות וזכויות ציבוריות בין היתר:-

זכויות אלה המתבטאות באמונה באלה בלבד, אין אל חוץ מללה, עדות זו מחייבת :

១- האמונה בבלעדותו של אללה בהיותו לבד בורא העולם על כל מה שיש בו ובהיותו השולט בו וכל דבר מתקיים ומתרחש על פי רצונו. אללה ישתבח שמו ויתעלה אמר בספרו הנשגב "הבריה וההורהה הן ברשותו, יתברך אללה ריבונו של העולם" (סורת אל עರף: 54).

២- יחוודו של אללה בسمותיו ותואריו, פירשו להאמין כי אללה ישתבח שמו ויתעלה הוא בעל השמות והתוארים הנשגבים ביותר והוא מעל ומעבר לכל לקוי" אללה ישתבח שמו ויתעלה אמר בספרו הנשגב "אללה היכינוים המשובחים תקראו לו באמצעותם ואלה המערבים בכינויו יגמלו לפיקודתם" (סורת אל עראף: 180).

יש להאמין בسمות, בכינויים ותוארים אלה שהוגדרו על ידי אללה ועל ידי הנביא מוחמד עלייו ברכה ושלום ללא השוואה או הקבלה, אללה ישתבח שמו ויתעלה אמר בקוראן הקדוש " אין כמותו דבר הוא השומע והרואה" (סורת א.shorea: 11).

៣- לעבד את אללה בהיותו האל האמייתי שאין כמותו זכאי לעובדה, אללה ישתבח שמו ויתעלה אמר בקוראן הקדוש " כל נבייא שלחנו לפניו, משרים לו כי אין אל חזק ממנו, שתעבדו" (סורת הנביאים: 25).

מעשי ידו של הבן אדם צריכים להתיישר עם תורת אללה. אללה ישתבח שמו ויתעלה אמר בקוראן הקדוש " מי שמתנסחים על עבודתך ייכנסו לגיהנום מנצחיהם" (סורת ע'פר: 60).

הבן אדם חייב למלא את מצוות אללה כמו התפילה הגורמת להימנעות ממעשין עוללה. אללה אמר "התפילה אוסרת מעשי עוללה ורשות" (סורת העכבי: 45).

הזכאת גם מנקה את הנפש מיצר הקמצנות. אללה יתעלה אומר בספרו הנשגב " תקח מכספם צדקה תנקה ותזכה אתם" (סורת התשובה: 103).

הצום מרסן את יצרי הנפש, אללה ישתבח שמו ויתעלה אמר בספרו הנשגב " מאמינים נגזר עליכם הצום כפי שנגזר על קודמיכם הלוואי ותהיו יראי שמיים" (סורת הפרה: 183).

עלית הרגל שלפי דברי אללה מיועדת כדי להפיק תועלת ולזכור את שם אללה בימים ספורים بعد פרנסתם מכל בהמות.

כל מצוות האיסלאם מתיישרת עם היכולת האינושית ואין מטילות עליה דבר מעל ומ עבר, כי אללה ישתבח שמו ויתעלה אמר " אללה רוצה להקל עליכם ולא להקשות עליכם".

הنبיא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר " אילו הוריתיכם עלייכם משחו אתם חייבים למש את מה שביכו ליכם" (סורת הפלה: 185).

מצוות אלו מתבטלות במקרים מסוימים כמו:-

התפילה מתקיימת תוך תנויות גוף מסוימות, כולל עמידה ואם המתפלל אינו יכול לעמוד על רגליים הוא יכול להתפלל **בישיבה**, או בשכיבה או אפילו בסימוני יד ואצבע חובה זו מתבטלת במקרה של מחלת, פחד או במקרה של גשם עז, גם חובת התפילה מתבטלת בשבייל האשה שבמחזר או שילדה לתקופה מסוימת.

הזכאת מתבטלת על הענינים שאפילו זכאים לקבל חלק ממנה.

הצום מתבטל בשבייל החולה ועל הזקן שמתකשה לצום, וגם בשבייל אשה בהריון עד שתלד, גם מותר לאדם הנושא למරחק מסוימים שלא לצום .

יכול לצום לאחר מכן, אותו דבר חל גם על האישה שבמחזר, או שילדה לתקופה מסוימת.

חובת עליית הרגל מתבטלת מעל שכמו של מי שאין לו כסף, אבל אם יש לו כסף ואין יכול מבחינה גופנית הוא יכול להסמיר אדם אחר כדי לעלות לרגל במקומו, אלה **ישתבח שמו ויתעללה אמר בספר הנשגב** " אלה מטיל על האנשים לעלות רגל ולא על חסרי היכולת" (סורת אל עמראן: 97).

באם חשש הבן אדם מפני מוות הוא יכול לאכול דברים אסורים כמו חיה מתה, בשר חזיר וגם לשותותין אבל בכמות קטנות, אלה **ישתבח שמו ויתעללה אמר בקר** " בקר און הקדוש" ומי שהוכרח ללא הגזמה אין פגם בקר" (סורת הפלה: 172).

בפרשו פסוק זה אמר **שיח' סיד קוטב** " זה היא האמונה המכירה בבן אדם בן אדם, שאיןו חייה, איןו מלאך ואיןו שטן. היא מכירה בו על כל חולשותיו ויתרונותיו ומתקבלת אותו כישות אחת בעלת גוף עם יצרים, ושכל עם חשיבה והערכה, ומטילה עליו מצוות שקיומן תלוי ביכולתו, ללא קייפות ולא עקשות.

זכויות הנביא מוחמד עליו השלום בעדות שהוא הנביא, עדות זו מחייבת:

1- **לצית לו בכל מה שאמרו, אלה **ישתבח שמו ויתעללה אמר בספר הנשגב** " מי שיצית לנביא מצית לאללה, ואם יש מתחמקים, הרי איןך אחראי להם"** (סורת הנשים: 20).

2- **להאמין למה שהוא יודע, אלה **ישתבח שמו ויתעללה אמר בקר און הקדוש** " איןנו מדבר שטויות, זה הוא השראה אלוהית"** (סורת הכוכב: 3).

๓- להימנע ממה שהזהיר מפניו, אללה ישתבח שמו ויתעלה אמר בספרו הנשגב " תקבלו את מה שהביא הנביא ותתרחקו ממה שהזהיר מפניו" (סורת אל-חשר:1).

๔- לעבד את מה שחוקק הנביא מוחמד עלי ברכה וسلام, הנביא מוחמד עלי השלום אמר " מי שיעשה מעשה שלא קבענו לא יתקבל" (מסופר על ידי מוסלם).

זכויות כל הנביאים והשליחים

לפי ההלכה האיסלאמית משתלמת אמונהו של המוסלמי אך ורק לאחר שיאמין בכלنبيי ושליחי אללה יתעלה מאדם הראשון ועד לנביא מוחמד עלי ברכה וسلام,ומי שמספר עקרון זה נחשב לכופר, אללה ישתבח שמו ויתעלה אמר בספרו הנשגב " מי שכופרים באלה ושליחיו ורוצים להפריד בין אלה לבין שליחיו ואומרים נאמין בכמה מהם ורוצים לרקוד על החבל, אלה הם הכהרים באמת וכבר הכנו לכופרים יסורים משפילים" (סורת הנשים: 150-151).

הنبي מוחמד עלי ברכה וسلام הוא החותם, ושליחותו באה כדי להשלים את השליחות השמיימיות שקדמו לו, וمتיקנתו אונן כי אלה נתבצעו בזמןים מסוימים ולקהיל מסוימים בעוד שהنبي מוחמד עלי ברכה וسلام נשלח לכל האנשים ובכל הזמן עד ליום הדין. אללה ישתבח שמו ויתעלה אמר בספרו הנשגב " לא שלחנו אותן אלא לכל האנשים כ מבשר ומזהיר אבל הרבה אנשים אינם יודעים" (סורת סבאה: 28).

המוסלמי נדרש להודיע לאחרים על שליחות האיסלאם והלכתו ואם יקבלו, בסדר,ומי שלא קיבל הנפרק הדבר להיות עדות נגדם, אללה ישתבח שמו ויתעלה אמר בקוראן הקדוש " אין כפייה בדעת הטוב התברור והרע התברר". (סורת הפורה: 256).

זכות ההורים

מתבאות בצדותיהם ואם לא יבקשו דבר אסורה, ובצדות להוראותיהם, ההטבה עםם, הבטחת הצרכים החיוניים שלהם כמו אוכל, שתייה, לבוש ומגורים, להנמיך פרופיל והימנעות מלפגוע ברגשותיהם. אללה קשור בין זכויותיהם לבין זכויות ההורים. אללה ישתבח שמו ויתעלה אמר בספרו הנשגב " אלה גזר שלא לעובד או אפילו שניהם אל תצעק עליהם ולא תנזוף בהם, אמרו להם דברים טובים, והנمر פרופיל כלפים ותתפלל לאלה שירחם עליהם כפי שגידלו אותן בעודי קטן" (סורת אל אסרא: 23).

הنبיא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר: " شبיעות רצונו של אלה קשורה
בشبיעות רצון האב, ומורת רוחו של אלה קשורה במורת רוחו של האב" (צחיח
בן חייאן).

זכויות אלו מובטחות לשני ההורים אפילו אם אינם מוסלמים. אסמאא בת אבו
בקר אמר " הילכתי לבקר אצל אמא שעוד לא התאסלמה, ושאלתי את הנביא
מוחמד עליו ברכה ושלום האם זה אסור? הנביא מוחמד עליו השלם אמר: את
חייבת לשמור עם קשר עם אמא" (מסופר על ידי מוסלם).

האם קודמת לאב ביחס הטוב וברחמנויות מצד הבנים, ابو הוריה ירצה אלה
אמר כי איש אחד בא לנביא מוחמד עליו ברכה ושלום ושאל: מי הוא זכאי ביחס
הטוב? הנביא מוחמד אמר: אמא, ולאחר מכן אמא ועוד אמא ולאחר מכן אבא
(מסופר על מוסלם).

דבר זה נובע מהעובדה כי האם סובלת קשיים ועיפות יותר מהאב, אלה
ישתבח שמו ויתעללה אמר בספר הנשגב "היא הרותה בו בעיפות וילדה בעיפות"
(סורת אל אחקאף:15).

חובה של בעל על אשתו

אחריות מצותו של בעל להיות אחראי על הבית, אלה – ללא שתלטנות- כדי
לעשות כל שהוא טוב למשפחה. אלה ישתבח שמו ויתעללה אמר בספר הנשגב
" הגברים אחראים על הנשים בהתאם להעדפת אלה ולפי הוצאותיהם" (סורת
הנשים: 34), כי הגברים מתנהגים בדרך כלל לפי השכל בוניגוד לנשים המתנהגות
לפי הרגשות, אבל אין לפרש את הדבר כי אלו אסור להתייעץ עמן בכל הנושאים
הקשורים לח' המשפה.

1 - לציית לדברי והוראות בעל – שלא בחתא – מפני עaiseה נאמר שהיא
שאלה את הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום מי הוא הזכאי לכובדה וציותה של
האשה? הנביא מוחמד עליו השלם אמר: בעל, ושאלתי מי הוא הזכאי לכבודו
וציותו מהגבר? הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר: אמא.

2 - שלא תימנע מלהקfib עמו כשירצה ובכל עת אלא אם כן יש סיבה הילכתית.
הنبיא מוחמד עליו בירכה ושלום אמר " אם הגבר קרא לאשתו לשכב עמו
ונמנעה, המלאכים יקללו אותה עד לבוקר" (מסופר על ידי בוכרי).

3 - שלא תטיל עליו מה שאינו יכול ולהקfib על השבעת רצונו וממושך דרישותנו.
הنبיא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר " אילו ביקשתי מאחד לסгод למשהו הינו
מבקש מהאשה לסгод לבעה" (מסופר על ידי תרמיזי).

4 - לשמר היטב על כספו, על ילדיו ועל כבdio, הנביא מוחמד עלייו בירכת אללה ושלום אמר " האשה הטובה ביותר היא המשמחת כשאתה מסתכל, המציהת כשאתה מבקש, והשומרת על עצמה ועל עצם בהיעדרותך. והקראי את הפסוק הקוראי " הגברים אחרים על הנשים" ועד לסוף הפסוק.

5 - שלא יצאת מהבית אלא בידיעתו ובשביעות רצונו ולא תכנס לבית אדם שניא עלייו. הנביא מוחמד עלייו בירכת אללה ושלום אמר " יש לכם חובות על הנשים ולנשים יש חובות עליהם, חובותיכם על השנים שלא יכנסו למיטותיכם או לבתיכם מי שאתם שונים, וחובות הנשים עליהם שתטיבו עמן לבוש ובאול" (סונן אבן מגה).

חובות האשה על בעלה

1- המהר שהוא זכות האשה אצל בעלה ואי אפשר לכנות את חווה הנישואין ללא מהר, אללה ישתבח שמו ויתעלה אמר בספרו הנשגב " תנתנו לנשים את המהר זכות ואם תותרנה על חלק ממנו ממןנו". (סורת הנשים:4).

2- הצדק והשווון מצד מי שיש לו שתי בנות זוג או יותר – הבעל חייב להיות צודק ביניהן באוכל בשתייה בלבוש, במגורים ובLINה. הנביא מוחמד עלייו בירכת אללה ושלום אמר " אם לאיש יש שתי נשים ונטה עם אחת מהן בא ביום הדין עם פלוג גופו נתוי". (סונן אבו דאוד).

3- להוציא עליה ועל ילדיה ולתת לה כסף לפי יכולתו, אללה ישתבח שמו ויתעלה אמר בספרו הנשגב " בעל יכולת חייב להוציא לפי יכולתו, ובעל האמצעים חייב להוציא לפי יכולתו, אללה לא מטיל על נפש יותר ממה שנתן לה" (סורת הגירשין:7).

וכדי לעודד נישואין וחיה משפחה ראה האיסלאם בהוצאות אלו מקור של ברכה, הנביא מוחמד עלייו ברכה אלה ושלום אמר לسعد בן אבי ווקאץ " כל מי שמצויא למען אללה הוא נגמר עליה אפילו פת הלחם שתשים בפה אתשר" (מסופר על ידי בוכרי).

מגיע לאשה לקחת מכספו של הבעל ללא ידיעתו אם הוא קמצן. הינד בנת עותבה אמרה: שאלתי את הנביא " אבו סופיון הוא איש קמצן ואני נתן לי מספיק כסף לי ולילדים ואני לוקחת כסף ללא ידיעתי, הנביא השיב " תקח", מה שיספיק לכם אבל ללא הגזמה" (מסופר על ידי בוכרי).

4- הlinה והיחס הטוב, זו היא חובה חשובה המוטלת על הבעל. כי האשה תמיד צריכה ללב מرحם ובעל שיתיחס אליה בעדינות וימשך לה את היצור שלה כדי שלא תצטרכם לדברים בלתי נחמדים. הנביא מוחמד עלייו בירכה ושלום אמר

לגבר ירצה אללה" התהנתת גבר, אמר: כן, הנביא שאל: בכורה או אלמנה, אמר: אלמנה, הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר: אתה חייב להצחק עמה ולשחק עמה לחולוטין" (מסופר על ידי בוכרי).

5- לשמר על סודותיה ולחפות על חסרוןוטיה ולשמור על היחסים האינטימיים שלה, הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר " בעל המעד הרע ביותר בעיני אללה ביום הדין הוא האיש שמתיק סודות עם אשתו ואשתו ממתקה סודות עמו ולאחר מכן חושף אותם" (מסופר על ידי מוסלם).

6- להתייחס אליה באופן טוב ולהתערב עמה בנושאים הקשורים לחיה המשפחה, ללא עritzות ולהבטיח לה את גורמי האושר והמנוחה הנפשית, הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר " המאמין המושלם ביותר הוא בעל המוסר והטוב ביותר שלכם הוא הטוב לנשים" (צחיח בן חייאן).

7- לגנות מידה רבה של סבלנות כלפי הנזק והمعدות שלה. הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר " המאמין אינם מפקיר מאמינה, אם ישנה תוכנה שלא הוא שמח בתוכנות אחרות" (מסופר על ידי מוסלם).

8- הקנאה והשמירה מפני כניסה למקומות חשודים ומושחתים, אללה ישבח שמו ויתעלה אמר בספרו הנשגב " אלה שהאמינו, תגנו על עצם ומשפחותיכם מפני אש השורפת אנשים ובנים" (מסופר על ידי מוסלם).

9- לשמר על רכושה הפרטיו ולא לऋת ממנה שום דבר אלא בהסכמה ובידיעות, הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום " אי אפשר לנצל את כספו של מוסלמי אלא בהסמכתו".

זכות הילדים

- לשמר על חייהם, לטפל בהם ובעינייהם, גם להבטיח את צורכי המأكل והשתיה, הלבוש והמגורים. הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר " חטא עצום הוא לפגוע בניו שהוא מפרנס" (צחיח בן חייאן).
- לבחור בשמות טובים להם, הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר " ביום הדין אתם נקראים בשמותיכם ובשמות אבותיכם, תטיבו לבחור בשמות טובים" (צחיח בן חייאן).
- טיפול מוסר וערכיים בקרבתם, כמו התבישות, כבוד המבוגרים, לדבר אמת, אמונות וצויות להורים, גם להסיח את דעתם מתוכנות שליליות כמו שקר, רמות, בגידה, גנבה ואי צויות להורים, הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר " תטיבו עם ילדים ותשכלו גדלים" (סונןaben מגה).

- למד אוטם, לגדל אותו לפי המוסר, ולבחר בחברים הטובים, הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר " כלכם אחרים על אנשיכם, האימאם אחראי על החברה, האיש אחראי על משפחתו, האשה אחראית על משפחתה, המשרת אחראי על שמירת כספtheadono" (צחיח אלבוכרי).
- לשמר על בטיחותם ושלומם ולא להתפלל עליהם. הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר " אל תתפללו על עצמכם, או על בנייכם, או על רוכשיכם, פן שתהיה זו שעת היענות מצד אללה" (צחיח מוסלמי).
- להנהיג צדק בינויהם ולא להעדיף אחד על פני השני במתנות, בענקים וביחס הטוב, העדמה צזו יכולת למשוגרם לא יצוות, לשנאה וקנאה בינויהם, א.נועמאן אבן בשיר אמר: אבא העניך חלק מרכשו ואמא עומרה בנת רואחה אמרה לא אסכים לכך לפני שתודיעו לנביא מוחמד, אבא מהר לлечת לנביא ולהודיע לו, הנביא מוחמד אמר: " עשית צזה עם כל הילדים?" אמר לא, הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר: תיראו מפני אללה ותהיו שוווניים בין בנייכם", איז אבא חזר וקבל בחזרה שהעניך לי.
- האיסלאם קרא להטיב עם הורי האיש, עם קרוביו משפחתו, מבחינה חומרית, אם הוא עשיר – על ידי מילוי צורכייהם והשתתפות באבליהם ובחשחותיהם, אללה ישבח שמו ויתעללה אמר בספר הנשגב" תיראו מפני אללה שאתם פונים לו וגם מפני היחסים החמיימיים" (סורת הנשים:1).
- האיסלאם האיז במוסלמי לשמר על בעלי היחסים החמיימיים אפילו אם לא ישרו בקשר עמו. הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר: " השומר על יחסים חמימיים אינו הוגמל אלא הוא מי שלא עמד בעלי היחסים החמיימיים בקשר עמו והוא עמד בקשר עמם".
- האיסלאם הזהיר מפני ניתוק קשרים חמימיים וראה בו חטא גדול. הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר " אללה ברא את כל היצורים וכשגמר שאלה הרחם ומה על מנתך הקשר החמיימי" אללה יתעללה אמר לא יספיק שאני לעמוד בקשר על מי שעמד בקשר עמוק ונתתק עם מי שיתתק, היא אמרה מספיק, אללה ישבח שמו ויתעללה אמר זה זכותך" ابو הורייה הוסיף " תיזהרו מפני השחתה בארץ וניתוק יחסים חמימיים" (צחיח אל-בוכרי).

זכות האחראי אצל הנתינים

- להישמע ולציית לו בכל דבר כשר וטוב, כי זה הוא צוות לאלה שאמר " מאמינים תצייתו לאלה, לנביא ולאחראים עלייכם" (סורת הנשים 59).

- לטcsו לו עזה בעדינות ולא להוליך אותו שולל ולהזהיר לו את צרכי הנתינים, אללה ישתבח שמו ויתעלה אמר למושה ואחיו הарון כשהשיגר אותם לפרעה: "דברו לו באופן עדין אoli יזכיר או יפחד".
- הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר " האמונה היא עזה, אמר למי אמר לאלה, לספרו לשילחו, ולאימאים ולשאר המוסלמים".
- לעמוד לימיינו בעותות צרה ומשברים ולא לצתת נגדו או להפקירו אפילו מצד אלה שאינם חסידי, הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר " מי שיבוא כדי להMRIיד אותכם ולפוג אותכם, תחרגו אותו" (צחיח מוסלמי).

זכות הנתינים אצל האחראי

- הנהגת צדק מלא, לחתת לכל בעל זכות את זכותו, הוא חייב להיות שווים בעיניו ללא העדפת אחד על פני השני או שכבה על פני שנייה, הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר " האדם החביב ביותר על אלה והקרוב לו ביותר ביום הדין הוא המושל הצדוק, והשנוו ביותר על نفسه של אלה ביום הדין הוא המושל המקփח" (סונן א.תרמazy).
- להימהע מלקוף, ולבגוד בנתיניו. הנביא מוחמד עליו בירכת אלה ושלום אמר " מי שאללה ממשיל אותו על נתינים ומרמה אותם עד מותם נאסר עליו גן עדן" (צחיח מוסלמי).
- להתייעץ עם בענין הקשורים לאינטראטיבם המדיניים החברתיים והכלכליים, עזה בנסיבות שלא נכללו בפסק ההלכה ולחתת להם ההזדמנויות לבטא את דעתיהם, ומיחסותיהם בחופשיות. ולקבל את העזה המתישרת עם טובת הכלל, אלה ישתבח שמו ויתעלה אמר בספר הנשגב " מתוך רחמןות אלה התרככת להם, אילו הייתה קשה עורף וגס לב היו מתפזרים ממר, סלח להם ובקש להם סליחה ותתיעץ עמם" (סורת אל עומראן: 159).
- ההלכה חיבת לשמש מקור לסמכוות ושלטונו על נתיניו, אין מקום למגמות האישיות ולגזרות הערטילאיות. אחרי שעלה לכסא הכליפות אמר עומרaben אלח'טאב לאבו מראים א.סלולי שרצה את אחיו יزيدaben אלח'טאב: " אני נשבע שלא אהוב אותו עד שהאדמה תאחוב אדם" אבו מראים שאל: האם תחשוה זו תמנע ממני זכות? עומר השיב: לא, אבו מראים הגיב: אין פגם בכך, נשים בלבד הן המctrערות על אהבה.
- לא להיעלם מנתיניו ולא לסגור דלתות בפניהם וגם לא להתנשא מעליהם ולא יפרידו עוזרים ביניהם, הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר: " מי שהומשל על ענייני המוסלמים והתעלם ממצבם, מצוריכיהם מהעוני שלהם ומדלותם יתעלם אלה ישתבח שמו ביום הדין מצרכיו, מהעוני שלהם ומדלותו" (אל מוסתדרק).

□ מرحמנותו לפני נתינו לא להטיל עליהם מה שאינו יכולם לשאת או להצר על חייהם. הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר "אלוהי מי שהומשך על עניינו האומה שלי והקשה עליו שתקשה עליו ומ' שרים עליה רחם עליו" (צחח מוסلم).

זכות השכנים

□ האיסלאם צווה להטיב עם השכנים, אללה ישתבח שמו ויתעלה אמר בספרו הנשגב "תעבדו את אללה ולא תשתפו אותו אל, ותטיבו עם ההורים, הקרובים, היתומים, המסכנים, השכנים, הקרובים והרחוקים, והנוסעים למרחוקים, עם עבדיכם, אללה אינו אוהב שחוץ או גאותן". (סורת הנשים 36).

□ האיסלאם אסר את הפגיעה המילולית או החומרית בשכנים. ابو הוריירה אמר : לנביא מוחמד נאמר כי אשה פלונית צמה ביום, ומתפללת בלילה אבל היא פוגעת מילולית בשכניתה. הוא אמר "גורלה הוא גיהנום כי אינה טובה". ונאמר לו כי אשה אחרת מקיימת את מצוות התפילה וצמה בחודש رمضان ותורמת מעט ואני פוגעת באך אחד בלשונה, הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר : "גורלה בגין עדן" (אלמוסתדרק).

□ האיסלאם ייחס מעמד חשוב לשכן, הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר "הملאך גבריאל המשיך להמליץ על השכן עד שחוותי שיקצה לו חלק בירושה" (צחח אלבורי).

□ הפגיעה בשכן עומדת בסתירה עם האמונה. הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר "נשבע באלה שלא יאמין, שלא יאמינו, נשאל: מי נביא אלה, הנביא עליו ברכה ושלום אמר "מי שהשכן שלו אינו נשמר מרעותיו". (צחח אלבורי).

□ יש גם לסבול את נזקו וטעותו של השכן, איש אחד פנה לאבן עבאס ואמר: יש לי שכן שמזיק לי, מקלל אותו ומציק לי אז אמר לו: לך אם הוא לא יצית לאלה כלפי, תציג לאלה כלפי".

□ לשכן שאינו מוסלמי יש זכויות. בני משפחת עבדאללה בן עומר שחטו כבשה, וכשהגיע לביתו שאל: נתתם חלק לשכנתנו היהודי? שמעתי את הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר "גבריאל המשיך להמליץ על השכן עד שחוותי שיקצה לו חלק בירושה" (מסופר על ידי א.תרמץ).

זכות החברים

יש להתחשב בחברים ובידידים כולל מתן הטבות וטכוס עזה. הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר: "الصحابه الطيبين بيؤثر بعیني اللہ הם المطيبین عمّا بحربهم والشّرّين الطيبين بيؤثر بعیني اللہ הם المطيبین عمّا شنّيهم".

זכות האורה

יש להכניס את האורחים באופן טוב, הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר "مَنْ شَمَّأَنِي بِاللَّهِ وَبِيَوْمِ الدِّينِ مَطَّبِي عَمَّا شَنَّنِي وَمَنْ شَمَّأَنِي بِاللَّهِ وَبِيَوْمِ الدِّينِ مَنْ كَنَّى عَمَّا شَنَّنِي اَتَأُرْحُوْ تَوْبَهُ, كَيْ ذَهَبَ فَرَسْ". הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום נשאל ומה הוא הפרש שלו? הוא השיב: היום ולילו, האירוח שלושה ימים, ומעבר לכך זו צדקה, וכי שמאני באלה וביום הדין שידבר טוב או ישtopic" (צחח אלבוכרי).

הכנסת אורחים טובה נחשבת למעשה טוב. הנביא מוחמד אמר "האיש האוחז ברسن סומו נלחם למען אלה ומרתחך מרעת האנשים כמוו איש רועה צאנו, מכניס את אורחו ומקיים את חובותו" (אלמוסתדרק).

להכנסת אורחים יש כללים כמו פנים סבירות, וגם היפופות טובה. הנביא מוחמד עליו בירכה ושלום אמר "لפי ההלכה חייב בעל הבית ללוות את אורחו עד לדלת הבית" (סונן אבן מגה).

האורח חייב גם להתחשב במצבו של המארח, לא להכבד עליו, הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר "الله موتور لموصلمي לשهوت اصل حبرو عد شيهيا اشم". שאלו את הנביא اي? אמר "شيهها اصلו عد שלא ישאר אצלו מה להגיש לו". (צחח מוסלם).

זכויות העניים והמסכנים

אללה שיבח את המוציאים למען וחותרים לספק את צורכי האנשים העניים המנסכנים והנזקקים, אללה ישבח שמו ויתעלה אמר בספר הנשגב" בכספייהם זכות קבועה לבקשת ול贊ک" (סורת א.זרית:19).

מעשי הצדקה לעניים נחשבים לדבר טוב מאוד, אללה ישבח שמו ויתעלה אמר בספר הנשגב "לא רק חסד להפנות את פניכם למזרח או למערב, בספר, ובנבאים, ולתת ברכzon טוב את הכסף לקרובי המשפחה, ליתומים, למסכנים, לנושעים למרחקים ולעבדים" (סורת התשובה: 34).

לכן, הוטלה הזכאת ונחשבה למרכיב עיקרי באיסلام והוא מוטלת על כל מוסלמי שיש לו הוצאות קבועה למשך שנה. אללה אמר "הם צו לعباد את אללה כמוסרים ומשליימים ולק"ים את התפילהות ולתת את הזכאות זו היא הדת הערכית". זכאי הזכאות הם כפי שאמר אללה ישבח שמו ויתעלה בספר הנשגב "الذات لعنين ولمسכנים ולעושקים بها, لكروبي, לעבדים, לשוקעים בחובות, למען אלה

לנוסעים מרחוקים, והGBK חובה אלוהית ואלה ידע וחכם" (סורת התשובה:60).

הנמנע משלים את הזכאת הזהר על ידי אלה, אלה ישתבח שמו ויתעלה אמר בספרו הנשגב "אללה שמתקצתים במה שנתן אלה להם לא יחושו שזה טוב להם, זה רע הם יוקפו במה שהתקמצנו בו ביום הדין" (סורת אל עמראן:180).

תחום העבודה והעובדים

בתחום זה, ההלכה האיסלמית גיבשה קритירטנים וכליים לקשר בין המעבד לעובדים כדי להבטיח את זכויותו של כל צד ולהפוך את הקשר ביניהם ליחס של אהווה וחיבוה ולא סתם קשר חומרי בלבד.

זכויות הפועלים

האיסלאם קבע כי הקשר בין המעבד לבין הפועלים חייב להיות קשר של אהווה ושינוי בכבוד האינושי. הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר" אחיכם עובדים, אלה העמידם לרשותכם, מי שאחיו נמצא לרשותו, חייב להאכילו ממה שהוא אוכל, ולהלבישו ממה שהוא לבוש ואל תטילו עליהם את מה שיכביד עליהם ואם תטילו עליהם תסיעו להם".

האיסלאם קבע את זכותו של הפועל לשכרו, הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר" שלושה שאני יריבם ביום הדין, איש שהבטיח לי ובגדי, איש שמכר חופשי ולהין את מחירו, איש שהעסיק שכיר ולא נתן לו שכרו" (צחח אלבוכרי).

יש לקבוע את השכר לפני תחילת העבודה כדי למנוע ירידות, הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום זההיר מפני העסקת פועל לפני קביעת השכר" (מוסננד אללאמאם אוחמד).

יש לתת השכר לעובד מיד לאחר תום העבודה, הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר: "תנו לשכיר את שכרו לפני שצעתו תתיבש" (סונן אבן מאגה).

אסור להטיל על המועסקים מעיל ליכולתם, ואם נעשה הדבר יש לעזר להם על ידי הגדלות השכר או לעזרם להם בעבודה עצמה. הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר" אל תטילו עליהם מעיל ליכולתם ואם כן קרה תעזרו להם" (צחח אלבוכרי).

זכויות המעסק

כפי שנדרש המעסק לכבד את זכויות העובדים חייב לכבד את זכויות המעסק ולבצע את העבודה במלואה ללא דיחוי ובצורה מושלמת כדי לא להזיק

למעסיק. הנביא מוחמד עלי ברכה ושלום אמר " השכר הטוב ביותר הוא זה של העובד המתיב עם עבודתו" (סונן אלאמאם אחמד).

זכויות שאר היצורים כולל בעלי חיים

האיסלאם קבע לבעלי החיים זכויות מוכרות וכי שפוגע בזכויות אלו גורלו גיהנום, כולל:

זכויות בעלי החיים

1- להאיכלים ולא למנוע מהם אוכל עד מוות, הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר "אשה אחת כלאה חתול עד שמת וגורלה הוא גיהנום . היא לא האיכלה, לא השקתה, ולא שחררה אותו לאכול מאשפת האדמה" (צחח אלבוכרי).

להטיב עם בעלי החיים, לא לעונת או להעmis עליה נטל כבד, הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום עבר על פני גמל רזה וחלאש, הוא אמר "תיראו מפני אלה בבעלי חיים אלה, תרכבו אותם כשם בראים ותאכלו אותם כשם בראים" (צחח אבן חזימה).

3- שלא להשתעשע בהם עד כדי עינויים. מספרים כי בנו של עומר עבר על פני ילדים שלכדו עופר וירו לעברו. הוא שאל: מי עשה את זה? אלה קיל מי שעושה זהה, הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר "אללה קיל את מי שהציב בעל חיים למטרה לריה" (צחח מוסלם).

4- לא להתנצל בבעלי החיים, הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר " אללה קיל את מי שמתנצל בבעלי חיים"(צחח אבן חייאן).

5- לא להפחיד או להזיק לבעלי חיים, הינו בנסעה עם הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום, הוא התרחק כדי להשתיק, ראיינו יונה עם שני אפרוחים, לקחנו את האפרוחים והיונה התקרבה ונשכבה. הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום חזר ושאל: "מי פגע בלביה של היונה, תחזרו לה את אפרוחיה", הנביא ראה קן של נמלים ושאל: מי שרעף את זה השבנו, אנחנו. הוא אמר כי אלה יתעלה בלבד הוא היכול לעונת באמצעות אש" (אבו דאood).

6- יש להימנע מהשחיז את סכין השחיטה אל מול עיניהם של בעלי החיים ואסור לשחות בהמה מול עיניהם של הבעות אחרות, אסור לשבור את צווארן ולא לשחות את עורן למען הסרה לפני שתמotaנה. הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר "מעשה הטוב נגזר על הכל, אם תהרגו צרייכם להרוג טוב, ואם תשחטו, תשחטו טוב, וכל אחד חייב להשחיז את סכינו כדי להניח את הבהמה" (צחח מוסלם).

האיסלאם חיב את בני האדם להרוג כמה סוגים של בעלי חיים ושל חרקים המזיקים לבן אדם כדי לשמר על חייו העדיפים על חייו בעלי החיים והחרקים כי הוא מכובד יותר בעיני אלה.

ואם אכן אלה הן זכויות בעלי החיים מה על זכויותו של הבן אדם המועדף והמכובד על פני כל היצורים, אלה ישתחה שמו ויתעלה אמר "כבדו את בני אדם ונשאנו ביבשה ובבים ופרנסנו אותם במנעים והעדפנו על פני יצורים רבים". (סורת אל אסראא:70).

הרחמןות כלפי בעלי החיים נראית כסיבה לסליחת החטאיהם ולכנישה לגן עדן. הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר "איש אחד הלך בדרכו וחש צמאן רב, הוא מצא בארי, ירד ושתה ובצאתו מצא כלב בולע חולות מצמאנו, האיש אמר הכלב צמא מאד כפי שהייתי, הוא ירד לבאר מלא את געליו במים, עלה והרווה את הכלב. אלה הודה לו וסלח לו את חטאיו. שאלו את הנביא האם יש לנו שכר ביחס הטוב לבני החיים? הוא השיב בכל יצור חי יש שכר" (צחיח אלבורי).

זכות העצים והצמחים

האיסלאם התיר לבן אדם להנות מפירות הצמחים ואסר את כריתתם ופגיעה בהם ללא צורך. הוא צווה לשמר עליהם, לגדלם ולהרבותם. הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר "אם בא יום הדין וביד איש שתילה יוכל לשוטול שיטול".

שתילת צמחים ועצים מועילים נחשבת לעובדה טובה שבaeda נגמר לאדם. הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר "כל מוסלמי שיטע צמח ויגדל יבול שמןנו יאכלו עוף, בן אדם או בעל חיים, יקבל את גמולו" (צחיח אלבורי).

זכות הדריכים והשוקים

לדריכים ולשוקים יש זכויות באיסלאם. הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר "תיזהרו מפני ישיבה בדריכים". שאלו את הנביא: "מה לעשות אנו מוכרכים לשבת ודבר", הוא אמר: "אם תעמדו על ישיבה שתתנו לדריך את זכותה", שאלו ומה היא הזכות של הדריך? הנביא מוחמד עליו השלים אמר: "להימנע מהסתכלות, להימנע מלזהיק, להшиб על דרישת שלום, להורות על טוב ולהזהיר מפני רע" (צחיח אלבורי).

לסלק את מה שיכל לפגוע בעוברים ושבים, הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר "האמונה מתבטאת ברמה ושבעים ואולי בכמה ושים סעיפים, הראשון לומר שאין אלה מבלתי אלה והאחרון לסלק נזק מהדרך וההתבישות היא סעיף מסעיפוי האמונה" (צחיח מוסלם).

אסור להשחתת דרכים ושווקים על ידי השלחת אשפה, הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר: "תיזהרו מפני שני המקוללים" נשאל: מי הם שני המקוללים? הוא השיב "המשליך אשפה בדרך האנשים או במקומות ההצלה שלהם" (מסופר על ידי מוסלם).

זכויות מחיה בות הימצאות גורמים שישמרו עליו ועל ישותם ויאלצו את האנשים לכבדן, לאחרת תשארנה כאידיאלים בלתי ישמים. הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר" הליקוי הראשון שנלקה בו בני ישראל התבטה בכך שכלי איש מבני ישראל קרא למשנהו להיות ירא שמיים ויעז לו שלא לעשות כך וכך ולמחורט הם נפגים ואוכלים ביחיד, שותים ביחיד, יושבים ביחיד, ושוכחים את דברי אתמול, لكن אלה נטע יריבות לבבו של כל אחד כלפי השני. הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר" הכהרים מבני ישראל קוללו מפני דاؤד, וישוע בן מריר" והוסיף, אני נשבע שאתם צריכים להורות על הטוב ולהזהיר מפני הרע וללחוץ על המקוף ולאלצו לעשות צדק". (סונן אבו דاؤד).

זכויות וחובות כלליות

על המוסלמי להתענין במצבם של אחיו באשר הם שם, הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר" המאמינים ברחמנותם בחיבתם וברחמייהם נראים כמו גוף, אם יתלונן אבר יתלוננו שאר האברים מכאב ומחלה" (צחיח אלבוכרי).

הוא מחייב לעשות את הכל כדי לשפר את מצבם, הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר" לא יאמין אחד עד לפניו שיאהוב לאחיו מה שאוהב לעצמו". גם מחייב לעמוד לإيمانם בעתוות משברים ומצוקות.

הنبיא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר" המאמין למאמין כמו בניין המהדק את כל חלקיו ושלב את אצבעותיו" (צחיח אלבוכרי).

גם נדרשים המוסלמים להגן על חבריهم ולעוזר להם במקרה הצורר, אלאה יתעלה אמר בספרו הנשגב" ואם יבקשו עזרה בדת תעוזרו להם אלא אם כן נגד אנשים שכרכטו עמכם ברית ואלה רואה מה אתם עושים" (סורת השולחן:72).

ואסור גם להפקירם. הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר" מי שמקיר מוסלמי בעניין הקשור לכבודו, אלאה יפקיר אותו בקשר לפגיעה בכבודו,ומי שיעזרו למוסלמי בעניין הקשור לכבודו יעדור לו אלה בעניין המחייב עזרה" (סונן אבן דاؤד).

וכדי לשמר על זכויות האדם בחברה האיסלמית, אללה יתעלה הוריד לנבי אمحمد עליו ברכה ושלום הוראות ואזהרות שיש בהן כדי לשמר על זכויות אלה וקבע למפירים זכויות אלה עונשים בחים ועונשים בעולם الآخرן, כולל:

האיסלאם אסר ניצול ההשפעה והשלטון למען השגת הטבות פרטיות ונתן למלוי הזכויות להחרים הטבות אלו, והחזירתו לאוצר המדינה.

הنبي אمحمد עליו ברכה ושלום הסמיר איש משפט אżd בשם אבו אלתביה לאסוף כספי צדקה. הפקיד אמר זה נאסף למען אוצר המדינה זהה ניתן לי במתנה.

הنبي אمحمد עליו ברכה ושלום אמר "אילו ישב בבית אבא או אמא האם יקבל מתנות? אני נשבע באלה כי כל מי שיקח מתרומות אלה שום דבר הוא יבוא ביום הדין כשל צווארו מה שלקלח, גמל, פרה או כבשה, הנביא הרים יד ואמר אלה תהיה עד אני הודיעתי שלוש פעמים" (אלבוכרי).

האיסלאם אסר על פגיעה הן ביד והן בלשון ובעדות השקר והקללה, אללה יתבחש שמו ויתעלה אמר בספרו הנשגב " אללה אשר פוגעים במאmins ובמאminot ללא עוול בכפם הם עשו טעות חמורה" (סורת אלאזהב:58).

אסר את הפגיעה בפרטיות והאנטימיות של האנשים: אללה יתבחש שמו ויתעלה אמר בקוראן הקדוש " ולא תרגלו". אללה יתבחש שמו ויתעלה אמר גם " מאmins לא תיכנסו לבתים שאיןם שלכם לפני שתדרשו בשלום בעליים זהה יותר טוב לכם אולי תיזכרו. ואם לא תמצאו בהם אף אחד אל תיכנסו לפני שיורשה לכם ואם נתבקשתם לחזור. חזרה זה יותר טוב לכם ואלה יודע מה אתם עושים" (סורת האור:90-91).

אסר את הקפוח על כל צורתיו הן קיפוח האנשים והן קיפוח עצמי. אללה יתבחש שמו ויתעלה אמר בספרו הנשגב " אללה מורה על צדק והצדקה ועל מגע עם הקרובים ומזהיר מפני העוללה, הרשע והקפוח הוא מיעץ לכם כדי להזכיר ומלאו אחר ההבטחות ואל תפירו את הבריתות לאחר הדגשתן כל עוד והפכתם את אללה לעד عليיכם, אלה יודע מה אתם עושים" (סורת הדבורה:90-91).

ובאמירה אלהית אמר אלה יתעלה " עבדי אני אסרתי את הקפוח על עצמי והפכתי לאסור عليיכם את תקפחו" (מוסלים).

אותו דבר חל גם על הלא מוסלמים, אלה יתבחש שמו ויתעלה אמר בספרו הנשגב " אלה אינו אסור عليיכם להיות צודקים עם מי שלא נלחמו בהם, ולא הוציאו אותכם מבתיכם כי אלהओב את הצודקים" (סורת אלמודתחנה:8).

אסר לגדר את אמונהות הזרות כי הדבר מביא לידי חילופי גידופים ויוצר שנאה וקנאה הגרומות לפירוד, אלה ישתבח שמו ויתעלת אמר בספרו הנשגב " אל תגדפו את אלה שקוראים לאל אחר מלבד אלה כי יגדפו את אלה ללא ידיעה מתוך קיפוח" (סורת אלאנעאם:108).

הוא שם דגש על הדו-שייח הקולע המבהיר את האמת וה מבוסס על עקרונות וכליים שיש לשמר עליהם היטב. אלה ישתבח שמו ויתעלת אמר בספרו הנשגב "בעל הספר בואו למלה טובה בינו שלא נבעוד חז מאללה ולא נשתק עמו אל אחר ואף צד לא יקח אלים חז מאללה ואם יתנגדו אמרו תהיו עדים לנו אנו מוסלמים" (סורת אל עומראן:64).

אסר את ההשחתה על כל צורותיה. אלה ישתבח שמו ויתעלת אמר בספרו הנשגב " אל תשחיתו את האדמה לאחר שתוקנה וקראו לו מtower פחד ושאייה כי רחמנות אלה קרובה למטייבים" (סורת אל עرارף:56).

אסר את הכפייה בדעת ואילו אנשים להמיר את דתם בכוח, אלה ישתבח שמו ויתעלת אמר בקוראן הקדוש " אילו אלהיר רצה יאמינו כל מי שעל פנוי האדמה, האם אתה תכריח את האנשים להיות מאמינים" (סורת יונוס:99).

עובדות אלה מחייבות את המוסלמים לשמר על אמונהם ולהודיע לאנשים עליה על מנת שידעו מה הוא מהות האיסלאם, שמחיב להודיע לאנשים עלייו וכי הוא אמונה עולמית ולא אזריתומי שיעמוד על מהות האיסלאם מגיע לו להאמין או לא להאמין כי הדבר הוא בידי אלה ולא בידי בני האדם.

שם דגש על "השורה" כሎמר התייעצות בהיותה אחד מעקרונות היסוד של ההלכה האסלאמית (בעניינים שהם מוחוץ לנוסח הקוראני או ההלכה הטהורה) כדי לחתת לבני החברה ליהנות מזכויות היסוד שלהם, אלה ישתבח שמו ויתעלת אמר בספרו הנשגב " עוניים נגזר בשורה בינויהם" (סורת א.שורה: 38).

אללה האיז בנביא מוחמד עליו ברכה ושלום לישם עיקרין כדי לשמש שיטה מקובלת בעתיד, אלה יתעלת אמר גם " תתייעץ עםם בעניין" (סורת אל עומראן:159).

הורה על מתן זכויות לבעליין ולהנהייך צדק בין כל האנשים, אלה ישתבח שמו ויתעלת אמר " אללה מצווה عليיכם להחזר פקדונות לבעלייהם ואם תשפטו בין אנשים תהיו צודקים כי אלה מיעץ לכם לטובתכם".

יש לעוזר למקופח אפילו אם יהיה הדבר תלוי בשימוש בכוח, אלה ישתבח שמו ויתעלת אמר בספרו הנשגב " למה איןכם נלחמים למען אלה והנחלשים

מרקם נשים, גברים וילדים שאומרים אלהינו תוצאה אותנו כפר שתושבי מקופחים" (סורת הנשים: 75).

ולעוד יש אנשיםuai אפשר להתמודד עם אלא בכוח נקבעו באיסלאם מערכות של רשות מבצעת כדי להבטיח שבני החברה האסלאמית יהנו מזכויותיהם מבין מערכות אלו:

מערכת המשפט

בממשלה האסלאם מערכת המשפט היא מערכת עצמאית שפונים אליה כדי לישב סכסוכים ויריבות ו כדי לשמור על כל הזכיות, להניג צדק וגם להעניק את הפשעים והעוברים על החוק על ידי ישות פסוקי אלה הנשאים מהקוראן והסונה (ההלכה) שהם מקורות החקיקה באיסלאם. כדי להתמנות לתקין שופט יש להבטיח תנאים מסוימים:

-שייהו המועמד חכם שקול ומבוגר

-שייהו בריא כדי להיות מסוגל לשאת באחריות הכבדה

- שייהו מודע לפוסקי ההלכה יוכל להבחן בין ה censor לאסור, מסוגל להשווות בין עניינים ולהסיק מסקנות ולחווות בעניין דת וח'ים.

-שייהו נקי כפים בעל מוסר טוב ובעל כריזמה על מנת שהאנשים יקבלו את גזרותיו.

בחברה האסלאמית יש לכל אדם - ללא התחשבות בדתו, באמונתו ובמעמדו הזכות לפנות למערכת המשפט כדי להتلון נגד קפוח או פגעה.

שני הצדדים התובע והנתבע שווים בעיני השופט, הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר "מי שנגזר עליו לשופט בין מוסלמים חייב להיות שוויוני וצדוק במתבטו בסימונו ובישיבתו" (סونן אלבייהק).

וכשנתמנה עלי אבן אביה טאלב כשופט אמר לו הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום: "אללה ידריך את לבך ויחזק את לשונך, ואם ישבו שני יריבים בפניך אל תשופט לפני שתשמע את טענותו של כל אחד כדי להשיג גזר דין נכון". (סוןן אבו דאוד).

העיקר באיסלאם שכל איש חופשי עד שתוכח אשמתו, הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר: אילו נשפט לפני טענת האנשים הם יתבעו אנשים ואת כספיהם, אבל ההוכחה נדרשת מתובע והשבועה נדרשת מהנתבע" (סוןן טלביהק).

לאנשים יש זכויות

אין לפרש את האשמה כשלילת זכות או מקום לכפיה לעוניים להרתה
ולאכזריות כדי להשיג הودאה באשמה, הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר "אללה מייסר את מי שמענים את האנשים בעולם של ימינו".

האחריות היא אישית

אסור להעניש אחד באשמו של אחר ואסור להטיל עונש על הורי וקרובי הנasm. אללה ישבח שמו ויתעלה אמר בספרו הנשגב "מי עשה טוב לעצמוומי עשה רע על עצמו ואלה אינו מקפח את עבديו" (סורת פוצלת:46).
הنبي מוחמד עליו ברכה ושלום אמר " כדי למנוע שאחד יחטא בזכות אחר"(סונן א.נסוא).

למשפט תנאים וכליים, עובדה זו נתגלמה באגרת שליח הח'לייף עומר בן אלח'טאב לאחד השופטים והמגלה את השקידה על זכויות בני החברה. "מעבד אלה עומר בן אלח'טאב אמר המאמינים אל עבד אלה בן ק'יס, שלום, המשפט הוא מצויה מדוייקת והלכה נהוגה, אתה צריך להבין מה שנאמר לך, תתייחס לאנשים בשוויון אפילו בישיבתך ופניתך, על מנת שלא ישאף נכבד לךPOCH, ואלו תהי איש נחלש מהצדך שלך, ההוכחה היא חובה התובע והשבועה היא חובה הנטבע, התפיסות מותרת בין אנשים אלא אם זו מכשירה אסור או אסורת כשר, ואסור להימנע מלעין בפסק דין שגזרת אם יתברר לך שטעות, תיקון מעוות יותר טוב מהרחק לכת בטעות. תשתמש בשכל שלך בעניינים שאינם נכללים בקוראן ובסונה, תוכל להעיר את הדברים השונים ולהשווות בין דומים ולפסק לפי גישת אלה. תבטיח לתובע זכות נעדרת שתגיע לו אם יביא הוכחה אחרת תשפט אותו לפי החוק.

המוסלמים עדי אמת חז' מאיש שהולקה כעונש, או איש שהגיש עדות שקר, או חשוד שהוא קשור או קרוב לתובע. אלה מטפל במשפטו הנפש ועזר לכם בהוכחות, אסור לגנות דאגה ועומום כלפי הירבים במצבים שאללה גומל לשפט בעדים, מי שמצפונו היה תקין עם אלה, אלה יתכן מה שיש בין אנשים?"

מערכת החסבה

היא מערכת דתית התנדבותית המיועדת לפקח על ישות מצוות אלה בקרבת האנשים על ידי הדרכה לטוב ואזהרה מפני הרע. מערכת זו מיועדת לחיבב את האנשים למשת מצוות הדת ולקוב אחר אלה העוברים על ההלכה ועל החוק. כולל נושאים הקשורים לח'י האנשים כמו הונאה במכירה, מבנים המסכנים את חי האנשים. מערכת זו מבוססת על דברי אלה: "הייתם האומה הטובה ביותר שיצאה

לאנשים, מורים על הטוב ומצהירים מפני הרע כחישש מפני יסורי אללה שאמר "قولו אלה שכפרו מבני ישראל מפי דاؤד, וישוע בן מרימ', כי לא ציתו והיו פושעים, לא הזהרו מפני רע שעשו וחבל על מה שהיו עושים" (סורת השולחן: 79). (78).

כל אחד מבני החברה חייב להוראות על הטוב ולהזהיר מפני הרע לפי יכולתו בהתאם לדברי הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום" מי שראה מעשה רע חייב לשנותו, ביד ואם לא יכול בלשון, ואם לא יכול בלב וזה היא האמונה החלשה ביותר" (צחח מוסלם).

תיקון המעשה הרע אינו חייב לגרום למה שהוא רע יותר על מנת שהתיקון ישיג את מטרתו.

דת האיסלאם שהורדה על הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום קבעה את זכויות האדם במשפט אחד מתומצת וכולל, הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר "دمיכם, כספיכם וכבודכם אסורים עלייכם כמו יום זה בחודש זה בארץ זו".

משפט קובל זה כולל את זכויות האדם שההלהקה האסלאמית עשתה את הכל כדי לשמר ולהגן עליו וגם להעניש את מפирיהן. בהמשך נסקר את ההודעה שנתפרסמה בקثير על זכויות האדם באיסלאם. יש לציין כי הזכויות שנכללו בהודעה זו משמשות בסיסים כלליים שהם מסתעפים סעיפים רבים כי דת האיסלאם עשתה את הכל כדי לשמור על כל הזכויות על מנת שהאנשים ייהנו בחיהם ובעולם الآخرן.

ההודעה האיסלאמית על זכויות האדם

בשם אללה הרחמן הרחום

אללה يتעלה אמר" אנשים אנו בראנו אותכם ذכר ונקבה ועשינו אותכם עםם وשבטים כדי להכיר זה את זה, הנכבד ביותר בעיני אללה הוא ירא השמיים" (סורת אלחוגרת: 13).

מתוך אמונה בכך שאללה הוא ריבונו של העולם זהה בורא את הכל ומעניק את כל המנעים, וברא את הבן אדם בצורה המושלמת ביותר ועשה ממנו יורש הארץ והסמיר אותו לעבוד ולשken אותה והטיל עליו את המצוות האלוהית והכנית לו את מה שיש בשמיים וברצ.

מתוך אמונה בשליחותו של הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום שנשלח עם דת האמת כرحמנות לעולם, ומשחרר למשועבדים, שובר הרודנים והמתנשאים

שהודיע על שיוון בין כל האנשים, אין עדיפות לאף אחד על פני השני אלא ביראת השמיים, ושבטול את ההבדלים והשנהה בין האנשים שנבראו מנפש אחת.

ומתוך אמונה באלה היחיד שעליו נתבוס האיסלאם, ואשר לכל האנשים לעבד את אלה ולא לשתף עמו אל אחר, ואשר הנicha את אבן היסוד לחירות האנשים וכבודם ושחררה את האנשים משעבדם האנשים.

יראות מימוש לעקרונות ההלכה האסלאמית על ידי שמירה על הדת, העצם, השכל, הכבוד, הכסף ואשר התאפיינה בהיותה ההלכה ביןונית בכל מדותיה ופסקיה, ושיילה את הרוח ואת החומר, ואת השכל והלב, ומתוך הבלטת התקף' הסיביליזציוני וההיסטוריה של האומה האסלאמית שאלה עשה ממנה את האומה הטובה ביותר ואשר הורישה לאינושות סיביליזציה עולמית מואצת שבאה נתמזהו המדע והאמונה, ועל רקע התקווה שאומה זו תעשה את הכל כדי להדריך את האינושות הנבוכה בין זרים מתחרים ויריבים ותגיש להם פתרונות לביעות הכרוניות של הסיביליזציה המודרנית.

ומתוך תרומה במאיצים האינושיים בתחום זכויות האדם המיעודות להגן עליו מפני ניצול ורדייה ולהבליט את חרותו וזכותו לחיות חיים מכובדים שמתישרים עם ההלכה האסלאמית.

ומתוך מודעותינו לכך שהאינושות השיגה הישגים מרשימים בתחום החומר עם זאת היא עדין ותישאר זקופה למשענת אמונה שתחזק את הסיביליזציה שלה ולמיאוף עצמי שישמר על זכויותיה.

ומתוך אמונה שהזכויות הבסיסיות והחירות הכלילית הן חלק יסודי בדת האיסלאם, אין מזכותו של אף אחד לבטל או לנטרלן כי הן גזירות אלוהיות שנכללו בספרי ובסłówות של הנביא החותם.

המדינות החברות בארגון הוועידה האסלאמית מודיעות על:

סעיף ראשון

בני adam הם משפחה אחת לאב אחד והעבדות לאלה מ_kbצתם. הם שווים בכבוד האינושי ובאחריות ללא אבחנה או הפרדה על בסיס של גזע, צבע, לשון או מין או שיטות פוליטית ומעמד חברתי וכי האמונה האמיתית היא העורובה לצמיחת כבודו של הבן adam.

כל היצורים הם בני אלה והוא אוהב אותם ואין עדיפות של אחד על פני השני אלא ביראת השמיים והטובה?

סעיף שני

החיים הם מענק אלוהי והם מובטחים לכל אדם ועל האזרחים, החברות והמדינות לשמר על זכות זו ו אסור להרוג בן אדם ללא סיבה חוקית.

- אסור להשתמש באמצעות היכולים להביא לידי הכחדת המין האנושי.
- השמירה על המשך החיים האנושיים היא חובה חוקית.
- אסור לפגוע בגוף הבן אדם, אלא במסגרת שיקול ליגאל והמדינה אחראית לכך.

סעיף שלישי

במקרה של שימוש בכוח וocosוכים מזויינים אסור להרוג מי שאינו מעורב בלחימה כמו זקנים נשים וטף, לפצע ולחולה יש זכות לטיפול, ו מגיע לשבי לאכול וללבוש, אסור להתנצל בגופות ההרוגים ויש להבטיח חילופי שבויים, ואיחוד משפחות שתנאי המלחמה הפרידו ביניהם.

אסור לכנות עצים, להשחת מטעים ובהמות ולהרוו בינויים וمتיקנים אזרחים של האויב על ידי הפגשות או פיצוצים.

סעיף רביעי

לכל אדם יש כבודו ושמו בחיו ולאחרי המות ועל המדינה והחברה להגן על גופו וקברו.

סעיף חמישי

המשפחה היא גרעין החברה והיא מבוססת על הנישואין, לגברים ולנשים זכות להתחנן ואסור למנוע נישואין על בסיס הגבלות של גזע, צבע או אזרחות.

סעיף שישי

האשה שווה לאב בכבוד האנושי ויש לה זכויות דומות לחובות המוטלות עליה יש לה עצמאות האזרחות והכספית זכויות השמירה על שמה ועל יחותה.

על הגבר מוטלת החובה להוציא על המשפחה והאחריות לטפל בה.

סעיף שביעי

לכל תינוק יש זכות המוטלת על ההורים, על החברה, והמדינה ליהנות מגידול וחינוך חומרי השכלתי ומוסרי ויש להגן על העובר והאם.

להורים יש זכות לבחורם בשיטת גידול ילדיהם תוך שמירה על טובתם ועתידם לאור הערכים המוסריים ופסק ההלכה.

לפי ההלכה להורים יש חובות על בנייהם וגם לקרים.

סעיף שמיני

מגיע לכל אדם ליהנות מעצמותו והילגאלית מבחינת החובות והזכויות ובמקרה של אובדן עצמות זו היא עוברת לאפוטרופוס.

סעיף תשיעי

החותירה לחינוך היא חובה והחינוך גם חובה על החברה, והמדינה החייבת להבטיח את דרכי השגת החינוך וגיוווני לפי טובת החברה כדי לאפשר לבן אדם לדעת את דתו ואת עובדות היקום, כדי לנצלן לטובת האינושות.

מוסדות החינוך וההדרכה כמו משפחות, בתי ספר, אונברטיטאות, כל-תקשורות חיברים לגדר את הבן אדם מבחינה דתית וחומרית בצורה מאוזנת כדי לטפח את האישיות שלו ולחזק את אמונו באלה וכבוד הזכויות והחובות.

סעיף עשר

כל עוד ודת האיסلام היא דת אינטינקטיבית אסור להשתמש באיזו שיטה של לחץ או כפיה ואסור לנצל את חולשותיו כדי להמיר את דתו.

סעיף אחד עשר

הבן אדם נולד חופשי ואין מזכותו של אף אחד לשעבד, להשפיל, לדכא ולנצל אותו כי העבדות היא לאלה בלבד.

האימפריאליים על כל צורותיו, שהוא השعبد בתגלמותו, אסור בכל מיני האיסורים ומזכותם של העמים הסובלים מהם לשחרר מהם ולהגידר את עצםם, ועל כל המדינות והעמים לסייע להם במאבקים לחסל האימפריאליים והכיבוש ומזכותם של כל העמים לשמר על עצמותם ועל אוצרותיהם ומשאביהם.

סעיף שניים עשר

במסגרת הלאומית מובטח לכל אדם חופש המעבר ובחירה מקום מגוריו במדינה ומחוץ לה ואילו נרדף, הוא יכול לפנות למדינה אחרת ועל המדינה האורחת להגן עליו עד שימצא מקום מבטחים אם אינו נאשם בפשע.

סעיף שלוש עשר

זכות העבודה מובטחת לכל אדם המסוגל לעבוד על ידי המדינה והחברה ולכל אדם זכות לבחור בעבודה המתאימה לו שתבטיח את האינטרס שלו, ושל החברה, לעבוד זכות בבטחון ובבטיחות וכל צורות הביטוח החברתי והסעד, ואסור להטיל

אותו ולפגוע בו – ללא אבחנה בין זכר ונקבה – ומגיע לו לקבל את שכר העבודה שלו ללא דיחוי. לעבוד זכות בחופשיות ותוספות ואם יפרוץ סכוסר בין העובד למעסיק על המדינה להתערב כדי לישב אותו סכוסר ולהסיר את הקיפוח.

סעיף ארבעה עשר

לבן האדם זכות להרוויח ולהשתפר באופן ליגאלי ללא מונופול, רמות ופגיעה בעצם ובחזלת. והרבה אסור לחוליטן.

סעיף חמישה עשר

יש זכות לבן אדם להחזיק ברכוש בדרכים חיקיות וליهنوت מכל זכויות הבעלות מבלי לפגוע בעצמו או בחזלת ואסור להפקיע בעלות צזו אלא לצורכי האינטרס הכללי ותומרת פצוי מיידי והולם.

אסור להחרים כספים ושבודם ללא תירוץ חוק.

סעיף ששה עשר

מצותו של כל אדם ליהנות מפירות עבודתו או יצרתו הספרותית האמנותית והטרנית ויש לו הזכות להגן על אינטנסיו המורליים והכספיים שלו בתנאי שעבודה זו לא תעמוד בסתירה עם פסקי ההלכה.

סעיף שבעה עשר

מצותו של כל אדם לחיות בסביבה נקייה מפגעים סביבתיים ומוסריים שתאפשר לו לבנות את עצמו מורלית וחומרית ועל החברה והמדינה להבטיח לו. המדינה והחברה חייבות להבטיח שירות בריאותי וסוציאלי לכל אזרח על ידי יצירת השירותים הציבוריים הדרושים ככל האפשר.

המדינה חייבת להבטיח לכל אזרח את זכותו לחיות חיים מכובדים שיבטיחו לו סיפוק עצמי כולל אוכל, לבוש, מגוריים, חינוך, טיפול רפואי ועוד.

סעיף שמונה עשר

יש לכל אזרח הזכות לחיות בטוח על עצמו, דתו, בני משפחתו כבוד וכספו. האזרח זכאי להיות עצמאי בענייניו הפרטיים בקשר למגוריו, משפחתו, כוספו וקשריו ואסור לרגל עליו אין לפגוע בשמו.

המגורים מובטחים מפני כל פריצה ואסור להיכנס להם ללא רשות או באופן לא חוקי ואסור להרוו את הבית, להפקיעו, או לגרש את תושביו.

סעיף תשעה עשר

כל האזרחים שווים בפני החוק הן השולט והן הנשלים. זכות הפניה למערכת המשפט מובטחת לכל. האחריות היא אישית בעיקר. אין פשע ואין עונש ללא פסק ההלכה. הנאשם זכאי וחופשי עד שיוכח אחרת במסגרת משפט הוגן שיבטיח סינגוריה מלאה.

סעיף עשרים

אסור לעזר אזרח, להגביל את חירותו, להגלותו או להענישו ללא פסק דין חוקי ואסור לעונתו פיסית ומורלית או להתייחס אליו באופן משפיל אכזרי או עמד בסתירה עם הכבוד האינושי. אסור להעמיד אזרח בניסויים רפואיים או מדעיים ללא הסכמתו ובתנאי שלא עמד בפני סכנה וגם אסור לחקק חוקים שיאפשר לשלטנות לעשות זאת.

סעיף עשרים ואחד

חטיפת אזרחים כבני ערובה אסורה בכל אופן ולמען כל מטרה.

סעיף עשרים ושניים

כל אזרח זכאי להביע בחופשיות את דעתו באופן שלא יעמד בסתירה עם עקרונות החוק.

לכל אזרח הזכות להטיף למען המוסר והטוב ולהזהיר מפני הרע בהתאם לעיקרי ההלכה האיסלמית.

התקשורת היא שירות חיוני בשבייל החברה ואסור להשתמש בה לרעה כולל פגיעה בעיני הקודש ובכבדם של הנביאים וגם אסור להפר את ערכי החברה ולערער את יסודות האמונה.

אסור לטפח את השנאה הלאומית והעתדית ואסורה גם הסתה לאפליה גזעית על כל צורותיה.

סעיף עשרים ושלושה

השלטון הוא פקdon שא' אפשר להשתמש בו לרעה כדי להבטיח את זכויות היסוד של האזרה .

מציאותו של כל אזרח להשתתף בניהול ענייני המדינה במישרין ובעקיפין יש לו הזכות לכahn בתפקידים הציבוריים בהתאם לפסק ההלכה.

סעיף עשרים וארבעה

כל הזכויות והחירות הנכללות בהודעה זו כפופות להלכה האסלאמית.

סעיף עשרים וחמשה

ההלכה האסלאמית היא המקור היחיד לפירוש והבהרת כל סעיף ההודעה.

קהיר, 14 מוחר – 1411 לספירה המוסלמית, 5- אוגוסט – 1990

אישור זכויות אלו הוא המפתח הנכון להקמת חברת אסלאמית אמתית המאופיינת בהיותה:

- חברת שבת כל האזרחים שוים ללא אבחנה או עדיפות של אחד על פני השני על בסיס מוצא, גזע, מין, צבע ושלטון.

- חברת שבת השוויון הוא הבסיס ל'הנות מהזכויות ומילוי החובות. שוויון הנובע מאחדות הגזע האינטימי המשותף, אללה אמר "אנשים אנו בראנו אותכם זכר ונקבה" ומחסדיו של אללה יתעלה לאדם, אללה יתעלה אמר בספרו הנשגב "כבדנו את בני אדם ונשאנו אותכם ביבשה ובים והענינו להם מנעים והעדרנו אותם על פני יצורים רבים".

- חברת שבת חירות גובלת למשמעות חיו שבצלה יחיה בטוח מפני הcapeיה הדיכוי, ההשפלה והשעבוד.

- חברת שבת מטפלים במשפחה בהיותה גרעין החברה ויגנו עליה ויבטיחו לה כל גורמי היציבות והתקדמות.

- חברת שבת השולט והנשלטים שוים בפני ההלכה, שניתנה לנו מעם אללה.

- חברת שבת השלטון הוא פקdon הנitin לשולט כדי למש את מטרות ההלכה ולפי התוכנית שגבשה למען אותם ילדים.

- חברת שבת כל אזרח מאמין שאללה לבודו הוא השולט ביקום וכל מה שיש מוכנע לעבדי אללה, חסド מלאלה, ללא תמורה, ומצותו של כל אזרח לקבל את חלקו הצדוק, אללה ישבבח שמו ויתעלה אמר "והכנייע לכם מה שיש בשמיים ובארץ" (סורת אלגאתיה:13).

- חברת שבה מגבשת ומפעלת המדיניות המסדרת את ענייני המדינה, באמצעות "השרה" התייעצת. אלה ישתבח שמו ויתעלה אמר "עניינם מסודר בשורה בינם" (סורת א.שורה:38).
- חברת שבה לכל אזרח מוגבלים הסיכויים לתפוס את מקומו בהתאם ליכולתו וקשרונו והוא נשפט עליו בחים בפני האומה ובעולם האחרון בפני בוראו (כלכם אחרים על נתיניכם).
- חברת שבה עומדים השולט והנשלט שווים בפני מערכת המשפט אפילו בהלכי השיפוט.
- חברת שבה כל אזרח מבטא את מצפון חברותו, ומצותו לטעון לדין כל אדם שיбурור על החוק נגד החברה ויש לו הזכות לבקש עזרה מאחרים, האחים צריכים לעזור לו ולעמוד לימינו.
- חברת השוללת את כל צורות הרודנות והקיפוח ומבטיחה לכל אזרח את הבטחון, החירות, הכבוד והצדק על פי עיקרי ההלכה כולל זכויות העבודה והשמירה עליהם.
- הזכויות הנזכרות לעיל נגזרות מהקוראן ומהסונה הן המילולית והן המעשית. זכויות אלה הן בבחינת זכויות כלליות שמהן מסתעפים פרטיים וסעיפים שונים וכפי שנזכר בסעיף העשרים וחמשה, ההלכה האסלאמית היא המקור והمعنى היחיד לפירות והבהרת סעיפי ההודעה.

מאפייני זכויות האדם בהלכה האיסלאמית.

- 1- אלה הם זכויות וunkenkim אלוהיים ולא אינושיים, ואין ניתנים למגמות, זרים ומיקוח על כל צורתייהם.
- 2- זכויות אלו קשורות לאמונה האסלאמית ומוגנות על ידי ההלכה אלוהית וכי שפוגע בהן נענש בחים ובעולם האחרון.
- 3- זכויות אלה מתיישבות עם טבעו של האדם התקין ומטפלות בו בכל תנאי בהיותו אדם חלש או חזק, עני או עשיר, מושפל או נכבד.
- 4- זכויות אלו נהנה כל יחיד תחת משטר איסלאמי ללא התחשבות בצבע, מין, דת, לשון או מעמד חברתי.
- 5- זכויות אלה מוצקות ויציבות ואין נתנות לשינוי להשמטה ועיכוב בכל עת, בכל מקום ובכל כל התנאים.

6- זכויות אלו יש בהן כדי לחברה בה ייהנו כל חברי מחיים מכובדים, מאושרים, ומשגגים מכיוון שהן ביטוי לرحمנות אללה לכל האנשים, והן שומרות להם על הזכויות הפוליטיות, הכלכליות החברתיות והמוסריות.

7- אלה הן זכויות קבועות ואין סתמיות, כי אין עמדות בסתירה עם עיקרי ההלכה האיסלאמית, ואין פוגעות באינטרס החברה. למשל חופש הבהעה מובטח לכל, כל אדם בחברה האיסלאמית זכאי להטיף למען האמת ולעמד בפני הרע ולטcs עזה לכל אדם בכל ענייני החיים והדת אבל חופש זה נשלט בכללים כדי למנוע שימוש לרעה בהם. لكن נקבעו הגבלות לשימוש בו כמו:

- למש את חופש הביטוי בדרך מדעית על בסיס דו- שיח קולע וקונסטרקטיבי והתרחקות מהאלימות והעצבנות הגורמות ליריבות וסכסוכים שמזיקים לחברה ואין מועלים לה. אלה אמר "תטיף בדרך אללה ידע מי שטעה בחוכמה ובעזה טוביה ותתווכח עמם בסגנון רך, אלה ידע את מדרכו והוא ידע את המודרכים" (סורת הדבורה: 125).

- אסור לחתט במוסכמות המקובלות של החברה האיסלאמית כמו קיומן של אלה ושליחותם האמתית של הנביא מוחמד ופגיעה באסלאם ובמאmins .

- אסור להשתמש בחופש הבהעה כדי להזיק לאנשים הן בענייני דעת או חייהם, כמו השמיצה, חשיפת סודות, אלה ישתבח שמם ויתעלה אמר: אלה שאוהבים שהזנות תתפשט בקרב המאמינים מיועדים להם יסורים בחיים ובעולם الآخرן, אלה יודע ואתם לא יודעים" (סורת האור: 19).

חוDOTOT CLEFI ZCIOOT HAADAM BAISLAM

ח'ד ראש'ון

ההלכה האיסלאמית שהורדה על הנביא מוחמד עליו השלום לפניו ארבע עשרה מאות שנים, נראית מגבילה לזכויות האדם ונראית קפואה ונינה מתפתחת להתיישר עם התקדמות התרבות והסivilיזציונית שחלה בעולם.

תגובה על ח'ד זה

דת האיסלאם שונה מدتות שמיימות אחריות לבשו אופי דתי ורוחני וסידרו את הקשר בין האדם לבין אלוהיו. ההלכה האסלאמית היא ההלכה של דת ושל חיים. היא מסדרת את הקשר בין האדם לבין בני החברה, ואףלו בין בני החברה לבין

העמים השונים. ההלכה האיסלמית לא הוגבלה בתקופת זמן מסוימת או בקבוצת אנשים מוגדרת היא מיועדת לכל העתים ולכל האנשים. אלה ישבח שמו ויתעלה אמר "לא שלחנו אוטר אלא רחמנות לכל העולמות" (סורת הנביים: 107).

מי שמתיחס להלכה האסלאמית יגלה שני צדדים:

- 1- הצד הראשון שמסדר את הקשר בין האדם לבין האנושות כולל אמונה, פולחן, מצוות ועוד, אלה הן דברים קבועים ומוגדרים שאינם ניתנים לויאוך ולמחשה בכל עת בכל מקום ובצל כל תנאי. זה מה שנקרה מוסכמת.
- 2- הצד השני הוא אשר מסדר את הקשר בין האנושות לבין עצם בכל הקשר לענייני חיים וקשריהם עם החברות השונות. גזירות אלה באו כולניות מקיפות ובلتיא מפורטת, כך שהן ניתנות לפתח באמצעות מחשבה צלולה כדי למש את אינטראצי החברה והאנושות בכל עת ובכל מקום כדי להתיישר עם התפתחות החברה, דוגמת עיקרין "השרה" (התיעוז) שנזכר באופן כללי ללא פירוט ולא הגדרת דרכי ישומו. כך נפתחת הדלת בפני הרהורים, שבירת המוח ומחשבה צלולה. עובדה זו מבליטה ביותר שאות האוניברסליות של ההלכה האסלאמית והתאימה לכל עת ולכל מקום.

חישד שני

מי שאינם מודעים למהות האסלאם או קבלו מידע מיריביו של האסלאם טוענים שההלכה האסלאמית פוגעת בזכויות העדות הלא מוסלמית אינה מתחשבת במשקלן, זה עומד בסתייה מוחלטת עם זכויות האדם המבטיחות חופש פולחן.

תגובה על חישד זה

עמדת ההלכה האסלאמית כלפי בני הדתות האחרות ברורה היא חד משמעית. מטור פסוקי הקוראן ואמורות הנביא מתברר כי חופש הפולחן בחברה האסלאמית מובטח לכל ואין כפיה דתית.

אלה ישבח שמו ויתעלה אמר בספר הנשגב "אילו רצה אלהיר כל מי שעל פני הארץ יאמין, האם אתה תכricht את האנשים להיות מאמינים" (סורת יונס: 99).

מותר להיות בקשר עם, לאכול ממאכלייהם אפילו הנישואין מבנות בעל הספר מותרים על אף שהאסלאם מחייב מאוד על הקמת משפחה תקינה, אלה ישבח שמו ויתעלה אמר "מאכלי בעלי הספר מותר לכם ומאכלכם מותרים להם וגם הנשים המאמינות והנשים הטובות מבנות בעלי הספר" (סורת השולחן: 5).

אללה אמר עוד "אללה לא אוסר عليיכם להיות טובים וצדוקים עם אלה שלא נלחמו בכם ולא הוציאו אותכם מבתיכם, אללה אוהב את הצדוקים" (סורת אלמومתחינה:8).

אבל מי שעומדים נגדו יש להם גזירות אחרות, אללה יתעלה אמר "אללה אוסר عليיכם לסגת בפני אלה שנלחמו בכם בדת והוציאו אותכם מבתיכם וסיעו להוציאתכם,ומי שיסוגו בפניהם הם המקפחים" (סורת אלמומתחינה:9).

האיסלאם הרחיק לכת עוד והתר למוסלמים לנHAL ויכוח דתי וצווה עליהם להיות דבקים בכלל הוויכוח עם האחרים ובמיוחד מבני הדתות האחרות, אם אכן המטרה היא לעמוד על האמת במלואה, אללה יתעלה אמר "אל תתווכחו עם בעלי הספר אלא בלשון טובה ביותר" (סורת העכביש:46).

אללה מדבר בלשון הנביא מוחמד ואומר לבעלי הדתות האחרות "האם רואיתם מה שאותם עובדים ומה בראו בארץ, או בשמיים, תננו לי ספר המדבר על זה או עדות על כך אם אתם צדוקים" (סורת אלאחקאף:4).

גם ניתן להביא את עדותו של חוקר נוצרי אירופי בשם מר תומאס ארנואד בספריו ההתפה למען האיסלאם עמוד 48 הוא אומר "ניתן לשפט לפני קשיי החיבבה שהיו בין הנוצרים והמוסלמים, מכיוון שהכח לא היה גורם מכריע בהתאסלמות האנשים ומוחמד עצמו כרת ברית עם כמה שבטים נוצרים ונטל על שוכמו את המשימה להגן עליהם והבטיח להם את חופש הפלchan ונתן לאנשי הכנסייה ליהנות מזכויותיהם ומהשפעתם בבטחון.

ח'ד שלישי

ביצוע העונשים כולל בתוכו אכזריות ברבריות ופגיעה בזכויות האדם.

תגובה על ח'ד זה

קדום כל יש לציין כי העבירות והפשעים באיסלאם מחולקים לשני חלקים:

- 1- פשעים שהעונש עליהם נקבע באופן הלכתי (הריגה, זנות, גנבה, שחרון, השמצה, הקפוח, הימנעות מתשלום הזכאתה גם הלחימה).
- 2- פשעים שאין להם עונש מוגדר והשופט הוא הקובע את העונש בהתאם לטובת הכלל.

גם הפשעים מהחלק הראשון מחולקים לשניים:

- פשעים בעלי אופי אישי כמו (הריגה, התקפה נגד אדם או השמצה וטענת זנות) העונש עליהם ניתן להקלה באמ התובע יתר על זכותו ואז יכול להטיל עונש קל.

- פשעים נגד הוראות אללה כמו שתית' יי' זנות וגנבה, העונש עליהם אינם מatabase באמ נודע לשופט או למושל עליהם, אבל אם לא הביעו לידיתו אז מוטב לחפות עליהם דזוקא אם המבצע אינו סדרתי.

גם יש להבלייט כמה נקודות בקשר לישום עונשים:

1- העונש מוטל אך ורק על אדם שפוי

2- העונש מatabase אם יש חשד לטובת הנتبיע, הנביה מוחמד עליו ברכה ושלום אמר "תרחיקו את העונשים מהמוסלמים ככל האפשר, ואם תמצאו למוסלמים מוצא שחררו אותו, כי טוב לשופט לטעות בסליחה מלטעות בענישה".

3- העונש מוטל על הפשיעה נגד חמשת הרכבים.

4- פשעים אלה מוכחים בהודאה מפורשת ונitin לבטיל את העונש עליהם עם נוכחות עדים צודקים ועדות הנשים בלתי מקובלת.

המטרה העומדת מאחוריו ביצוע עונשים כאלה היא הרתעת אנשים והפছדה מפני כל מעשה או דברים היכולים לפגוע בחברה וב贊ciות האזרחים لكن אפשר לומר כי עונשים אלה משמשים חומת מגן לשמירה על זכויות אלה. אללה אמר "בעלי השכל יש לכם חיים בקצץ" (סורת הפרה: 179).

ובנוסף לאזהרותיו מביצוע פשעים והפছדת מי שנסה לבצעם, מפני הסיוורים בעולם الآخرן, האיסלאם לא הזניח את העונש החומרី נגד המורדים בהוראותיו כי יש אנשים שਮוטב להתייחס אליהם ביד חזקה כדי להרתיעם ולמנוע מהם מלבצע פשעים הפוגעים בהם עצם וגם בחברה. لكن האיסלאם קבע עונש המתאים לחומרת הפשע. הוא קבע קצץ "הריגה" למי שההורג עם כוונה תחילה. אללה אומר "מאmins נגזרה עלייכם הריגת ההורגים" (סורת הפרה: 178).

העונש מatabase אם הורי וקרובי ההורג יוותרו על זכותם. אללה יתעלה אמר "ומי שאחיו יתר לו חייב להתנega באופן טוב ולפצצת אותו טוב" (סורת הפרה: 178).

- להריגה בטעות נקבעו תשלום עם כופר. אללה אמר "אסור על המאמין להרוג מאמין אלא בטעותומי שהורג בטעות חייב לשחרר אדם מאמין ותשלום להורי ההורג, אלא אם כן יוותרו. ואילו היה ההורג מאמין מקרב אויביכם יש לשחרר אדם מאמין ואילו היה ההורג מקרב אנשים שכרכטו עמכם ברית יש לשלם תשלום להורי

ולשחרר אדם מאמין ומֵ שָׁלָא יִמְצָא חַיֵּב לְצֹום חֲוֹדְשִׁים רַצּוֹפִים כָּאֹת חַזְרָה בְּתִשׁוּבָה וְאֶלְלה הִיה יָדַע וְחַכּוּם" (סורת הנשימים: 92).

וקבעו כריתת כעונש לגונב, אֶלְלה יִתְعַלֶּה אָמַר בְּסְפַרְוּ הַנְּשָׁגֶב " יְשִׁלְמָה אֶת יְדֵם שֶׁל הַגּוֹנֵב וְהַגּוֹנְבָת כַּעֲוָנֵשׁ עַל פְּשָׁעִים כַּהֲתַנְכָּלוֹת מַטָּעַם אֶלְלה וְאֶלְלה יִקְרַר וְחַכּוּם" (סורת השולחן: 38).

כריתת היד מתבצעת בצל תנאים וככלים מסוימים:

- 1- הכסף הגנוב חייב להסתכם במימד הקבוע.
- 2- הכסף הגנוב חייב להיות מאוחסן היטב.
- 3- אין לכרות את יד הגונב אם קיימן חשד שהוא גנב מלחמת רעב או צורך חינוי הכרחי.

פשע הגניבה הוא פשע מסוכן הפוגע בחברה ומאיים על כספיים וכבודם של האנשים ומונע מהם מילויו מבטחון ורווחה שהאיסלאם רוצה למשם לבני החברה. הגונב יכול גם להרוג את מי שיתקל בו בשעת הגניבה. لكن פשע זה מחייב עונש כבד שיכל לחסל את הגניבה, ואם יודע לגונב כי ידו תיכרת הוא ייחול לגונב.

לפצע השוד והפחחת אנשים באיזום בנשך נגזר עונש מוות, אֶלְלה אָמַר "עונשים של הנלחמים באֶלְלה וּבְשָׁלִיחוֹ וּמְשִׁיחִיתִים אֶת הָאָדָמָה הָוָא הַרְגָּגָה, צְלִיבָה, כְּרִיתָת יָדֵיהֶם או רְגֵלֵיהֶם בְּהַצְלָבָה או הַגְּלִיהָ מִן הָאָרֶץ וְלֵהֶם בּוֹשָׁה בְּחַיִּים וִיסּוּרִים נֹרְאִים בְּעוֹלָם הַאַחֲרֹן חֹזֵק מַאֲלָה שְׁחַזְרוּ בְּתִשׁוּבָה לִפְנֵי הַעֲמָדָה לְדִין וְתִדְעָו שְׁאֶלְלה סְלָחָן וּרְחוּם" (סורת השולחן: 33).

העונש מוטל לפי חומרת הפשע. אֶבְן עֲבָא אָמַר " השודד שהרוג, גונב הכסף נצלב, ואילו הרוג מבלי לשודד כסף נהרג, ואם לקח כסף מבלי להרוג ייכרתו רגלו וידיו בהצלבה " (סונן אלביהקי).

הפגיעה בכבוד כולל השמוצה, העונש שלה היא הלקאה, אֶלְלה יִתְعַלֶּה אָמַר " מי שמשמיכים נשים מכובדות ולא הביא ארבעה עדים, יש להלקותם שמנועם פעם".

מטרת האיסלאם מהחמרת עונש זה היא לשמר על הכבוד ועל המוסר ולמנוע את הלשונות מלחשמי' אנשים ללא הוכחה.

ואין זו סוד שהשמוצה צזו פוגעת מורלית באנשים ודווחפת אנשים לדבר עליהם באופן שליל' דבר המולד שנאה ואיבה בקרב בני החברה.

לכן הוטל עונש כבד ומרתייע זה כדי לשמר על זכויות האנשים ועל שלומם. העונש אינו מצטמצם אך ורק בענישה הגוף נורית אלא גם יש ענישה מорלית כי המשמץ והמלשין נפסל מהשימוש עדות. אלא אם כן חזר בתשובה באופן מלא. **לכן אללה יתעלה אמר "**מי שמשמיצים נשים מכובדות ולא הביאו ארבעה עדדים יש להלקותם שמוניים פעם ולא לקבל מהם עדות, אלה הם הטעותים חוץ מала שחרזו בתשובה והטיבו לעשות כי אללה סלחן ורוחם" (סורת האור : 4)

אבל הזרונים הנשויים יש להענישם ברגימה, ועונש זה נגזר גם ביהדות ובנצרות. עונש זה מבוצע בהלכה האיסלמית לפי תנאים מחמירים, ובשני מקרים:

1- מקרה ראשון של הودאה פומבית ארבע פעמים רצופות בארבע ישיבות, ובכל פעם מראה להם השופט את חומרת ההודאה ומנסה להניאם מהודאה מפורשת על ידי הזכרת סתם נשיקות, מישושים וחבוקים כדי להשאיר בפניהם את הדלת פתוחה כדי לחזור בהם מהודאותם. מפי אבן עבאס נאמר כי מעוד אבן מלאך פנה לנביא והודה לו בזנות. הנביא אמר "אولي נשיקת, פזלת והסתכלת" מАЗ ניגש מצד שני ואמר זניתי, הוא חזר על דבריו ארבע פעמים אז צויה הנביא לרגום אותו, וכחש CAB מבני הרגימה ברוח, הודיעו לנביא על בריחתו אז אמר הנביא "שתוותרו עליו". (צחיח אבן חייאן).

2- מקרה שני שייעמידו עליהם ארבעה עדדים כשרים כי הם ראו מגע מני ישיר (כלומר הכנסה מלאה). תנאי זה לא מתemannש אלא בצל הודאה מפורשת של הזרונים בפני עדדים רבים, גם העונש אינו מתבצע אם קיימים חשד כל שהוא.

פשע הזרנות אינו עניין אישי בלבד של הזרונים אלא זו היא פגיעה בזכויות החברה וזכויות בני החברה וזאת על רקע ההלכות שלו, בין היתר:

1-התפשטות העוללה וההתפרקות המוסרית שגורמות להתרפשות מחלות מסוכנות הפגעות באנשים חפים מפשע. הנביא מוחמד אמר "מהגרים, חמשה מפגעים, שלא תלכו בהם, חס וחלילה, אילו נתגלתה הזרנות בקרוב אנשי זהצחים מרמדדים והמשקלים, הם נתקלים בשנים קשות ובקיפוח השלטון, אילו מנעוו את "הזכאת" יירדו להם גשמי וlolא בעלי החיים לא יירדו להם גשמי בכלל. ואילו הפירו את הברית עם אלה ועם נביו, אויבים מבחוץ יתקיפו אותם וישדדו את רכושם ואם תפרץ לא שפטו בהתאם לקוראן תפארץ האיבה והשנאה בינם".

2- ערבות היחסים בחברה, האיש לא יידע מי אוטו אבא וממי הוא אמא ויתכן שייחסו אותו לאיש אחר, ובכן הזראים לירשה לא יזודעו, ואל יידע איש שמי הוא יתחנן עם אשה שאינה מותרת לו.

- יהיו הרבה ילדים שאינם נהנים ממחמלת ורחמנות ההורים, ואינם מיוחסים לאף משפחה דבר שחייב ליצירת מחלות נפש מסווגות שיגרמו לסתית ילדים אלה מהדרך הישירה, דבר זה ישתקף גם בחברה כי האבות והאמות הן בבחינת חכמה ומולדת שלהי יכולם הבנים והילדים לפנות וליהנות מבטחון שלוחה ובטיחות.

-עונשים של שותיין ומתמכרים לסמים הוא הלקאה, כי האדם אינו חופשי לאכול ולשתות מה שהוא רוצה, יש מאכלים אסורים כמו חיה מתה, בשר חזיר,ומי שנחט שלא על שם אלה לעבירה צזו אין עונש קבוע.ומי שעובר חיבר לחזר בתשובה אבל אם ועשה זאת בפומבי חיבר השופט להעניש אותו לפי הערכתו, ויש גם משקאות חריפים. הין שנזקיו אינם מוגבלים למתר.nr אלא פוגעים גם בחברה (לכן נקרא בשם אם כל רעה), נקבע לו עונש מסוים והוא הלקאה כדי למנוע התפשטות תופעת התמכרות. כי האיסלאם חותר לשמר על השכל ועל הרגש האינובי מפני כל מה שישפיע עליהם ויפגע בתפקידם. להתר.nr השפעות שליליות בין היתר "

- הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר "תתרחקו מאם כל רעה, כי קרה שאיש עבד את אלה והתנזר מאנשיים, אישת אחת שלחה לו כדי לבוא וכשבא אמרה רצים מוך שתיעיד, הוא נכנס לביתה, האישה סגרה את הדלת וככל שנכנס לעוד חדר סגרה את הדלת מאחוריו עד שניגש לאשה טוביה ישבת ולידה תינוק וכי מלא יין האשה אמרה לו לא הזמן תאי או תרקי כדי להיעיד אלא להרוג את התינוק זהה או לשכב עמי או לשנות כוס של יין ואם תסרב אני אצעק וכל האנשים ידעו שהייתי עמי. וכשנודע לו שאין מנוס אמר תני לי כוס יין. הוא שתה ובקש עוד והוא השקה אותו עד ששכב עמה והריג את התינוק, תתרחקו מהין כי אני נשבע שתתר.nrות אמונה אין מטלדות בלבו של אדם וכל אחת מהן מנסה להוציא את זולתה" (צחח אבן באן).

המתמכר למשקאות חריפים ולסמים חודל להיות חבר פעיל ונהפר להיות נטול על החברה והוא יכול להשתמש בכל האמצעים כדי להשיג את מחייהם בדרכים לא כשרות כמו גניבה .

-למשקאות החריפים ולסמים יש נזקים בריאותיים מסווגים, ומדעי הרפואה הבלייטו עובדה צזו.

-בזבוז הכסף והזמן בדברים שאינם מועילים ומציקים לכל בר דעת.

-החברה נשללת אפשרות ניצול כוחותיהם ומוחותיהם של המתמכרים דבר שפוגע בזכיות החברה.

-התמכרות פוגעת בכבודו ובמעמדו של האדם ומעמידה אותו במצב נחות וירוד עד כדי השפה. זה דבר בלתי מקובל באיסלאם.

-ההלכה האסלאמית קבעה עיקרון הלכתי כללי לקביעת העונשים, אללה אמר: "גמולה של כל טעות טעות דומה" (סורת אשוורא:21).

אללה יתעלה אמר עוד " אם תוענשו תענישו כפי שהוענשתם" (סורת הדבורה:126).

האיסלאם לא חיב ישום של עונשים אלה והשair את הדלת פתוחה בפני הслיחה, בקשר לזכויות האישיות אלה ישתבח שמו ויתעלה אמר בספרו הנשגב "שינחמו ויסלחו" (סורת האור:22).

אללה יתעלה אמר עוד "ומי שניחם וسلح יקבל שכרו מאללה" (סורת א.ашורא:20), וכשהאסלם פוסק עונשים אלה אין הכוונה לאלימות המופגנת אלא היא לשמר על זכויות האנשים להפיכ בטחון ושלווה בחברה ולהרתיע את כל מי שיחשוב על פגיעה בבטחון וזכויות החברה, אילו ידע ההורג שהוא ירוג הוא ירתע מלבצע את הפשע שלו, אללה צדק כשאמר "יש לכם חיים בקצץ בעלי השכל" (סורת הפרה:179).

אולי יטען מי שהוא שעונשים אלה קשים במיוחד, אבל הכל תמיימי דעתם כי מדובר בפשעים בעלי נזקים על האזרחים ועל החברה.

יש להתמודד עם זה ולהטיל עונשים על מבצעיהם אבל המחלוקת יכולה להתמקד בסוג העונש וכל אדם יכול לשאול את עצמו האם עונשים אלה מועילים למגור הפשיעה או לצמצומה?

העונשים האסלאמיים יכולים להיראות קשים בעיני מי שיסתכל עליהם באופן שטחני, אבל אלה הם עונשים הוגנים, ריאלייטיים והגוניים לצמצום הפשיעה ומגורה. ההגון הפשט מחייב להתחשב בזכויות האנשים הנפגעים לפני שנתחשב בחמלה על הפשע, את האבר המושחת יש לכרות כדי לשמר על שאר אברי הגוף, והגוף יהיה מוכן ליותר על האבר המנוון כדי לשמר על השאר. מי ששואב מידע מאוביי האיסלאם והעויינים אותו הוא אשר מתאר לעצמו כי החברה האסלאמית מבוססת על אכזריות וברבריות ואהבת שפיכת הדם, ועל האנשים פגעים, בغالל שאחד נכרתו ידו ואחד נרגם ואחר הולקה, הם חושבים שעונשים אלה מישמים יומן ולילה, וכי להציג על כך כי לאור ההיסטוריה האסלאמית לא בוצע עונש הרגימה אלא פעמים או שלוש לפי בקשת החוטאים כדי לטהר את עצם ות רוחם מלכלי הפשע. אותו דבר חל גם על שאר העונשים.

ישום עונש החזירים לכפירה כולל הפרה לזכיות האדם המבטיחות חופש פולחן וסותרת את דברי אללה: " אין כפיה בדת" (סורת הפרה: 256).

תגובה על חשד זה

ההלכה קבעה את עונש המוות על הממיר את דתו האסלאמית. הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר " אסור להתריר את דמו של מוסלמי שהuid כי אין אלה מבלעד אללה וכי אניنبي אללה, אלא בשלושה מקרים: הזונה הנשוי, ונפש תחת נפש, והמיר את דת האסלאם ונפרד מהuedה".

הنبي מוחמד עליו השלים אמר עוד" מי שהמיר את דתו תוכיאו אותו להורג" (צחח אלבוכרי).

עם זאת יש להתחשב בשתי נקודות חשובות :

1- הוצאה להורג היא עונש של הממיר את דתו ומפיגן את זה וקורא להפרת הוראת האסלאם, המרת הדת פה היא מרד פנימי אבל מי שהמיר את דתו בסוד אז אללה הידוע את מטמוני הנפש הוא אשר יחרוץ את גורלו.

הنبي מוחמד עליו ברכה ושלום אמר " צויתי ללחום באנשים כדי לשמור שאין אלה חזץ מאללה,ומי שאמר זאת על עצמו ועל כספו, ואללה יתחשב עמו" (צחח אלבוכרי).

2- יש ליעץ למי שמיר את דתו שלוש פעמים בנוכחותם של גדולי המדענים, ואם יחזר בו מהמרת דתו בסדר ואם יתעקש יוצאה להורג כדי להגן על החבורה מסכנתו. המרת דת האסלאם היא בזוי לדת ולהוראותיה שההלכה אינה משלימה עמה וההלכה מתיחסת אליה כיוטר חמורה מכפירה, אללה ישתחב שמו ויתעלה אמר בספרו הנשגב " אלה שהאמינו וכפרו, והאמינו וכפרו והחמירו את כפירתם לא יסלח להם אללה ולא ידריכם לטוב" (סורת הנשים: 137).

למה מוציאים להורג את מי שמיר את דת האסלאם

1- המרת הדת היא תעלולה מסוכנת נגד האסלאם ופגיעה קשה באמינים, והיא מונעת מאחרים מלהיות על התאסלמות. הממיר את דת האסלאם כאילו הוא אומר כי התאسلم וניסה את האסלאם אבל הוא גילה כי זו היא דת לא טובה וכי דתו הקודמת הייתה יותר טוב וזה הוא נשק חמור בידי אויבי האסלאם.

2- האסלאם רוצה מהמתאسلم להאמין מתוך שכנוע וشكול דעת ולאחר בדיקה וחקירה, ואילו השתכנע הרי זה בסדר ואם לא הכி האסלאם רוצה לסתום את הגול בפני המהסס והמתחכם.

3- האיסלאם אינו מתייחס להמרת דת האיסלאם כעניין אישי למatters שהיא נראית כך לכארה, אבל האמת היא שלא מדובר בסטייה מהוראות האמונה האסלאמית, ומדובר במרד פנימי, וזה הוא דבר בלתי מתקבל.ומי שמספר סדר כללי וחומר לשנותו ולהשיט נגדו בימים אלה נקלע לעונש יותר כבד מהווצאה להרוג כמו עינוי פיסי ונפשי המוביל למוות, או גירוש הפקעת רכוש, התרת דם ורדיפה ממושכת.

חشد חמישי

כשהאיסלאם אוסר על האישה המוסלמית להתחנן מלא מוסלמי הרי הדבר משמש הפרה לזכויות האדם ופגיעה בחופש האיש.

תגובה על חشد זה

הגיון האיסלאם בנושא זה אינו נובע מעובדת הגבלת חופש הנישואין, אלא נובע בעיקר מהצורך לשמר על המשפחה מפני התפרקות דווקא אם הבעל לא יכבד את עיקרי אמוןתה של האשה מכיוון שהיא היא המרכיב הרגיש ביותר בתחום המשפחה.

בנידון זה יש לטפל בשלושה מקרים המסתעפים מנושא זה:

מקרה ראשון

ניסיונו המוסלמי מאשה שאינה מאמינה באלה אסורים באיסלאם כי אמוןת המוסלמי לא תכבד בכלל את עיקרי אמוןות האשה דבר שיעמיד את המשפחה בפני מצב של יריבות והתפרקות. והאיסלאם רואה בגירושין את הדבר הקשר השנוא ביותר בעיני אללה. لكن הגיוני הוא הדבר שניישואים ככל פסולים בעיני ההלכה.

מקרה שני

ניסיונו המוסלמי מאשה נוצרית או יהודית מותרים כי האיסלאם מכיר בשליחות ישות עליו השלום, וגם מכיר בשליחותו של משה עליו השלום, لكن אין פלא בכך שהיא הנוצרית או היהודית השומרת על אמוןתה לא תמצא בבעלה שום דבר מסליד ומשעמם כי המוסלמי מכבד את דתה ומכיר בנביאו שלה. لكن לא ראה האיסלאם שום טוב למניע נישואין כאלה.

מקרה שלישי

ニישואין הלא מוסלמי', נוצרי או יהודי מאשה מוסלמית אסורים כי הבעל הנוצרי או היהודי אינו מכיר בשליחותו של הנביא מוחמד עליו השלום, דבר שיגרום לכך שהאהה תהושך מנוחת באוותה סביבה והמשפחה תתפרק.

חיד ששי

העובדות באיסלאם עומדת בסתריה עם קריית האיסלאם לשווין שעה שכל האנשים באו ממזען אחד זהה משמש סתריה עם זכויות האדם.

תגובה על חיד זה

יש להבהיר ובקיצור כי השלמת האיסלאם עם העובדות נבעה מתנאים כלכליים וחברתיים הכרחיים מאוד כי החבורה שבאה צמיחה דת האיסלאם סמוכה בעיקר על העובדים שעסוקו בחיה הכלכליים והחברתיים, ולא רק בחצי האי הערבי אלא גם שכיחה בדתוות הקדומות, וכך לחסול את מערכת העובדות השתמש האיסלאם בשיטה הדרגתית כפי שעשה עם ה'יין', שלא נאסר בביטחון אלא באופן הדרגתי. בשלב הראשון אמר אלה ישבח שמו ויתעלה "שואלים אותו על ה'יין וההימורים', תאמר בהם יש חטא גדול ותועלת לאנשים אבל החטא יותר גדול מהתועלת" (סורת הפרה: 219).

ולאחר שהאנשים קבלו בחיוב את הרעיון אמר אלה יתעלה "מאמנים אל תיגשו לתפילה ואתם שיכורים כדי לדעת מה אתם אומרים".

וכשהשתרש האמונה בלבבותיהם ירד האיסור המלא, אלה יתעלה אמר "ה'יין', ההימורים והפסלים טמא מעבודת השטן, תתרחקו ממנו أولי תצליכון".

אותו דבר עשה האיסלאם עם העובדות, הוא חתר לבש את מעניינותו בצורה נבונה בשל:

1- הוא פנה לשחרר את תהושת העובדים מבפנים ובמיוחד תהושת החולשה וחוסר היכולת, הוא הבטיח להם את כבודם והפרק אותה להיות אחיהם שווים לאדוניהם – כי העובדות באיסלאם היא דבר ארעי וחולף, הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום אמר " אלה הם אחיכם שאלה העמידם תחת רשותכם וממי שאחיהם נמצא תחת רשותנו חיב להאכיל אותם ממה אוכל ולהלבישו ממה לובש ואל תטילו עליהם מעל יכולתם ואם תטילו תעזרו להם" (צחיח אלבוכרי).

האיסלאם הבטיח לעובדים את זכותם לחיות חיים נורמליים, הנביא מוחמד עליו השלום אמר " מי שיסרס את עבדו נסרס אותו" (אלמוסתדרק).

גם יש להתייחס לעובדים בצורה נעימה אוינושית, אלה יתעלה אמר "תעבדו את אלה ואל תשתפו עמו דבר, ותטיבו עם ההורים, עם הקרובים, עם היתומים,

עם השכן הקרוב ועם השכן הלא קרוב, עם החבר ועם עבדיכם, אללה אימן אהוב הבהיר והשחצן" (סורת הנשימים:36).

האיסלאם קרא גם לכבד את רגשותיהם של העבדים ולא להזכיר להם את מעמדם הנחות, הנביא מוחמד עליו השלום אמר "שלא יאמר אף אחד עבד שפחתי אלא צורי ציירתי" (אלבוכרי).

העבדות באיסלאם מתחממות אך ורק בגוף ולא בשכל או במחשבה. לעבד יש זכות לשומר על אמונתו. האיסלאם הבליט את עיקרונו השוויון שבו שקבע כי העדיפות ניתנת על פי יראת השמיים.DOI להזכיר כי הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום נתן לעבדו זיד להתחמת מהדוניות של הנביא זינב בנות גחש, וגם מינה את זיד מפקד צבא שכיל בתוכו הרבה מיחס'י הנביא מוחמד, لكن אין פלא שהאיסלאם השתמש בשתי דרכי כדי לחשול את העבדות מבלתי לעורר בלבול וליצור בעיות ואייבות או ערעור במצב הכלכלי והחברתי.

דרך ראשונה

لبש את מקורות העבדות שהיו רבים בגלל :

- המלחמות על כל סוגיה וונפייה מספר רב של שבויים .
- חוסר יכולתו של האדם לפרק את חבותיו ונהפרק להיות עבד של בעל החוב.
- שלטונו האבוט שאפשר להם למכור את בניו ובנותיו.
- ויתור אישי על החירות, אחדים מכורו את עצם THEMOROT כסף.
- הנפייה בשבי ומעשי הפיראטים.
- עונש על פשעים כמו רצח, גניבה וחזנות, הפושע נענש וננהפרק לעבד.
- ילדי העבדים אפילו אם האב אינו עבד.

אללה הם מקורות העבדות שהיו רבים לפני עליית שחר האיסלאם אבל הוא אסר אותם חזץ משני מקורות:

ראשית

השבויים שנפלו במלחמות לגיטמיות אבל השבויים לא נהפכים עבדים אוטומטיות, אלא רק אלה שלא שוחררו כחסד או THEMOROT COPR, או THEMOROT שבויים מוסלמיים. אללה יתעלה אמר "או כחסד או THEMOROT COPR עד שתסתהים המלחמה".

שנייה

העובדות כתוצאה של ירושה, מדובר בעבד שנולד להורים עבדים. אבל הילד שנולד לאם שפחה ואב אדון הוא משתיר לאביו. ובמקרה זה נקראת השפחה: "אם הילד" ואסור למכור אותה או להעניק אותה כמתנה והוא משוחררת מיד לאחר מות אדונה.

דרך שנייה

הרחבת ידית השחרור על ידי שחרור מרצון, או שחרור עבד כעונש או שחרור בהתחייבות שנקרה בשם "מוctaטהה".

ולאחר שהשחרור היה תלוי ברצון האדון נפתחו אופקים חדשים רבים:
-ככיפור לכמה פשעים כמו הריגה בטעות אללה אמר " אף מאמין איננו זכאי להרוג מאמין אלא בטעותomi שהרג מאמין בטעות חיב לשחרר עבד ולשלם פיצוי להוריו והם יכולים לוווטר". (הנשים: 92).
-שחרור העבד נדרש גם למי שנשבע שלא יגע באשתו ורואה בה אמא שלו. אללה אמר " אלה שנשבעים על נשותיהם וחוזרים בהם חיבים לשחרר עבד לפני שיגעו כל אחד בשני, זאת היא עצה לכם ואלה יודע מהם אתם עושים". (סורת אלמוגאדלה: 3).
שחרור העבד נדרש גם למי ששייך תחת שבעה, אללה אמר " אללה לא יתחשב עמכם בשבועות הלא מכוונות אבל יתחשב עמכם בשבועות המכוונות והכיפור הוא להאכיל עשרה מסכנים כפי שאתם מאכילים את בני משפחותיכם או שתת להם לבוש או לשחרר עבדומי לא יכול חיב לצום שלושה ימים ככיפור בשבועותיכם ותשמרו על שבעותיכם" (סורת השולחן: 89).

שחרור העבד נחשב ככפירה לשכיבה עם אישת בום רמדאן. אדם מוסלמי ניגש לנביא מוחמד עליו ברכה ושלום ואמר לו: אני אבוד, הנביא שאל: מה עשית? הוא אמר שככתי עם אשתי ואני צם. הנביא שאל: תוכל לصوم חודשים רצופים? אמר: לא. הנביא שאל: תוכל להאכיל ששים מסכנים? אמר: לא. הנביא מוחמד עליו השלים שמר בשתקה, והובאה לנביא קענה עם תמר. הנביא שאל: איפה השואל? אמר האיש הנני. הנביא אמר תקח את התמרים ותתרכם בהםצדקה האיש שאל: לבייתי או לבית אשתי כי שני הבתים זקנים יותר כל אחד מהשני. הנביא צחק עד שנתגלו השניים שלו ואמר לך ותאכיל את בני משפחתך".

ומי שנגזרו עליו לשחרר עבד ואין לו עבד ויש לו כסף לרכוש עבד חיב היה לרכוש עבד ולשחררו.

-האיסלאם ראה בשחרור עבד מעשה טוב ביותר שבו יוכל המוסלמי להתקרב לאללה שאמր " לא פרץ את המכשול ומה אתה יודע על המכשול, שחרור עבד או האכלת אנשים ברגע" (סורת אלבלד:11-14).

-דברי הנביא מוחמד ומעשי ידיו היו מאיץ למתן חירות לעבדים ושהחרורם, הוא אמר " מי שחרר עבד ישחרר אללה ממש כל האברים כמו אברי העבד" (צחיח מוסלם).

- (א.תדבר) שלפי מיליצ' האדון על שחרור עבדו לאחר מותו, וחירותו העבד מובטחת אחרי מות אדונו. וכך לשמר על זכות העבד אסר האיסלאם במקרה זה למכור את העבד. גם השפהה הנפקת לחופשיות אחרי מות אדוניה ואוטו דבר חל גם על ידיה שיולדו אחר המלצת האדון.

-ההלכה קבעה כי שחרור העבדים הוא אחד מסעיפי הוצאה הזכאות, אללה יתעלה אמר "כספי הצדקה לעניים", למסכנים לעובדים באסיפותם, למאמינים הנחילשים, לעבדים, לשקועים בחובות ולמען שם אללה ולמוסעים ממראחים, חובה מלאלה ואללה ידוע וחכם" (סורת התשובה:6).

-הרבתה העבד וסיטירת לחייו ללא סיבה טובה היו סיבות טובות לשחרור העבד. הנביא מוחמד אמר " מי סטר את לחי עבדו והיכא אותו כיפורו הוא לשחרר אותו" (צחיח מוסלם).

-"אלמוכתבה" פירושה שהעבד יגיע להסכם עם אדונו לרכוש את חירותו תמורה סכום של כסף ובמקרה והעבד ידרש מאדונו להסכם על עיקרון השחרור חייב האדון להסכים ואז יהיה העבד זכאי לעבוד בכל מיני העבודות כדי לאסוף את שכר שחרורו. האיסלאם הרחיק לכת בכר וקרא למוסלמים לסייע לעבד כדי לקבל בחזרה את חירותו. אללה יתעלה אמר " אלה שרצו שחרור שתסכימו להם אם תתוודאו שהם טוביים, ותנו להם מכספי אללה שהביא לכם" (סורת האור:32).

ובקציוור ניתן לומר כי האיסלאם לא הניח את יסודות העבדות אלא עשה את הכל כדי ליבש את מקורותיו ואת מעינותו.

משרד המשפטים בסעודיה ארגן בחודש צפרא בשנת 1392 לספירה מוסלמית שלושה סימפוזיונים שבהם השתתף שר המשפטים הסעודי וכמה מדענים חוקרים מסעודיה וכן הצד האירופי השתתפו ארבעה פרופיסורים למשפט:

-שר החוץ לשעבר של אירלנד ומציר הוועדה האירופית המחוקקת.

-مزחן נודע שמתמחה בלימודים אסלאמיים.

-פרופיסור למשפט ועורך כתב העת הבינ-לאומי לזכויות האדם היוצא לאור בצרפת.

-עורך דין מפורסם העובד בבית המשפט העליון בפריז.

בפגשים אלה הסבירו המדענים את מובן הדת בעיני המוסלמים וב עיני הלא מוסלמים והבחינו בין העקרונות הכלליים המוצקיים בהלכה האסלאמית לבין פסקי הדין החלקיים והמפורטים וגילו כי ההלכה האסלאמית שומרת על האינטראסים האמיטיים של האנשים והבהירו כי מדיניות פלילת נבונה השומרת על ביטחון השותפים האירופיים הביעו התרשומות עמוקה לגבי ההסברים על ההלכה האסלאמית וזכויות האדם.

ראש המשלחת האירופית מק בריד אמר " מפה, מאותה ארץ אסלאמית יש להודיע על זכויות האדם ולא מארץ אחרת . על חוקר האיסלאם להוביל עבודות נסתרות אלה בפני דעת הקהל הכלל עולמית, שחשור הידע הוא אשר גרם לעיוות שם האיסלאם, המוסלמים והמשפט האיסלמי.

סיכום

בסיום ניתן לומר כי לא נקיים אם נקבע כי החומר שנכלל בחוברת זו הוא סתם איותים על זכויות האדם באסלאם ואנו מקוים שהם יכולים לשמש מפתח ומגניע למי שירצה להרחיב את ידיעתו על האיסלאם שרבים ניסו לעוזת את תדמיתו.

חוברת זו היא מעין קריאה ללא מוסלמים להתמקד בקריאת ספרים אמינים ומוסמכים וולשות השווה בין מה ששמע ומה שקרא רחוק מהקנאות המטשטשת את העובדות, ואני מוכן לעמוד בקשר הדוק עם מי שירצה לעמוד על האיסלאם האמתי ולספק לו את החומר הדרוש בכל הנושאים. הוא חייב לדעת כי מאחרי מאץ זה אין לנו מטרות אישיות או שאיפות חומריות רק רצים חסד וברכה לכל האנשים.

באיסלאם נלחמו מימי הראשונים ועד יין נלחמים בו כל האויבים והיריבים שגייסו לכך את כל משאביהם האינטלקטואליים והכלכליים, עם זאת לא הצליחו להשיג הישגים של ממש, הם עוררו ספקות וחוודות בלתי מבוססים, ויש אנשים רבים שאינם מוסלמים בעלי מחשבה נauraה ש מבחנים בין האמת לבין הלא אמת ורבים מהם אנשי הדתות האחרות שמתאסלמים מ恐惧 שכנוע מלא בעוצמת האיסלאם שאללה הבטיח לשמרו. אללה אמר: "אננו הורדנו את הקוראן ואננו נשמר".

יש להזכיר את דברי הנביא מוחמד עליו ברכה ושלום כshediber על אהבת החסד והברכה לאנשים ו אמר " הטוב ביותר בעיני אללה הוא המועיל לאנשים, והמעשה הטוב ביותר בעיני אללה הוא לשמה מוסלמי", להסיר את מצוקתו, לפרק את חובו, להשביע את רעבו. טוב ללקת עם אחיו למימוש מטרת מלהתבזבז במסגד חודש שלם. וכי ששלט בכעסו כסא אללה את מערומיו וכי שכבש את רוגזו, מלא אללה לבו שביעות רצון ביום הדין וכי ליווה את אחיו המוסלמי לעסק עד שישיג אותו חזק משחיתה את הדוש" (א.טבראני בוכאר).